

Projekt i financuar nga
Bashkimi Evropian

Save the Children

Shembuj të aplikimit të Udhërrëfyesit gjatë punës me fëmijët me aftësi të kufizuar

Tiranë, 2017

Ky publikim u përgatit në kuadër të Projektit “Të mbrojmë të drejtat e fëmijëve me aftësi të kufizuar në Shqipëri” i zbatuar nga Shoqata “Ndihamoni Jetën” pjesë e Projektit “Përfshirja e Shoqërisë Civile në Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijëve” financuar nga Bashkimi Evropian dhe zbatuar nga Save the Children në partneritet me Terre des Hommes në Shqipëri.

1 Hyrje

Ky session përmban dokumentimin e disa sjelljeve të papërshtatshme të shfaqura në qendra të cilat ofrojnë shërbime ditore dhe rezidenciale. Përgjatë periudhës së pilotimit stafet u angazhuan edhe në aplikimin e këtyre formateve për të dokumentuar dhe për të realizuar analizën e sjelljes me qëllim hartimin e strategjive të ndërhyrjes në mënyrë të menjëhershme.

Analiza e sjelljes na jep informacion duke e pasqyruar sjelljen në detaje por edhe për të identifikuar funksionin e sjelljes dhe arysen për të cilën personi me AK po e përdor atë. Në varësi të të kuptuarit të funksionit të sjelljes ne marrim kohën e duhur përmes dokumentimit të sjelljes. Nisur nga funksioni dhe motive disa sjellje kërkojnë një kohë më të gjatë për tu vëzhguar e disa të tjera marrin kuptim më shpejt në kohë.

Ndërkohë aplikimi i formateve përcaktohet gjithashtu nga problematika e sjelljes së shfaqur por edhe nga shtrirja në kohë e sjelljes dhe mënyra sesi sjellja shfaqet dhe dinamikat e saj.

Referuar rasteve më poshtë vlen të përmendet se koha e dokumentimit nuk është e mjaftueshme për të bërë analizën e plotë të sjelljes, për të kuptuar shkallën e motivit dhe funksionin e sjelljes. Raste janë konsideruar si modele të cilat do të ndihmojnë dhe orientojnë në vazhdimësi stafet të cilat do ju duhet ti përdorin këto formate në punën e tyre të përditshme dhe sa herë gjenden të sfiduar nga shfaqja e sjelljeve të papërshtatshme dhe të vështira për tu trajtuar. Secila sjellje e konsideruar e papërshtatshme sipas udhëzimeve të Udhërrefyesit është e nevojshme të dokumentohet dhe të analizohet por duhet të kemi parasysh se disa sjellje të cilat kanë origjinë shqetësimet fizike dhe që konstatohen lehtësisht, koha e vëzhgimit sigurisht që do të jetë më e ulët. Ndërkohë analiza e shkallës së motivit realizohet në analizën e realizuar nga ekipi në fund të kohës së dokumentimit.

Qëllimi i prezantimit të këtyre rasteve është vetëm ofrimi i modelit të dokumentimit të sjelljes për ta lehtësar procesin teksa do duhet ta aplikojnë të gjithë stafet që ofrojnë shërbime për fëmijët me AK në qendrat rezidenciale dhe ditore.

Zgjedhja e formateve është sa e kornizuar po aq edhe e lirë në gjykimin tuaj profesional duke vëzhguar sjelljen. Duke gjykuar mbi kohën dhe mudësinë për ti aplikuar për të mos cënuar kohën e dedikuar manaxhimit të rastit është me shumë rëndësi ti konsideroni patjetër këto formate pasi janë instrumenta që do e orientjnë shërbimin tuaj drejt standarteve profesionale.

Rasti Nr. 1

Aneks II

Përmbledhja e modelit të Vlerësimit Funkcional të Sjelljes

Mbledhja e informacionit ndihmon për hartimin e një plani për ndryshimin e sjelljes. Ky informacion duhet të mblidhet nga punonjësit që janë në kontakt me fëmijën, në bashkëpunim me terapistin e sjelljes dhe prindërit/kujdestarët.

Pyetjet e mëposhtme ndihmojnë për të marrë informacionin e nevojshëm që do përdoret për analizën e sjelljes:

- **Cila është sjellja? Vëzhgoni, emërtoni dhe përshkruani sjelljen.**
K ka filluar të shfaqë disa sjellje të cilat nuk i ka shfaqur më herët. K nuk ka vështirësi në bashkëpunim madje angazhohet me shumë dëshirë dhe arrin të realizojë performancë të sakta. A nuk bën rezistencë ndaj detyrave të reja dhe kur ato kanë shkallë vështirësie të konsiderueshme krahasuar me kapacitete dhe aftësitë e saj për ta realizuar. Ndërkohë u vu re një shqetësim i saj i shprehur në mnëyrë intensive. Teksa është duke punuar, teksa është pa vëmendje apo angazhim, duke udhëtuar, duke konsumuar drekën apo kudo tjetër papritur fillon të qajë, godet kokën e saj, pickon krahët dhe lëshoi zëra të fortë dhe mjaft shqetësues. Mbyll veshët , shtrëngon kokën, kafshon dorën dhe gjithashtu pas disa sekondash bëhet aggressive me terapistin. Kjo është një situatë e cila ka filluar të shfaqet si fillim në familje por është parë nga prindërit si dicka që mund të kalojë. Sipas tyre e kanë privuar nga konsumimi i disa lëngjeve me gas si coca-cola dhe përmes sjelljes mendojnë se po bën kërkesë për lëngun. Por ne duhet të vëzhgojmë dhe analizojmë sjelljen për të dalë në një konkluzion të përshtatshëm. Teksa qëndron në qëndër u evidentua se sjellja e saj është mjaft shqetësuese dhe se K përmes fjalëve po përpiqet ta shprehë çfarë ndjen. K përmend vazhdimisht koka- koka dhe duke iu drejtuar terapistes në sy i tregon me gisht ballin si për ta plotësuar të shprehurin e shqetësimin.
- **Ku ndodhi sjellja? Përshkruani vendin apo mjedisin ku ndodhi sjellja.**
Sjellja ndodhi në klasë teksa ishte ulur dhe po zhvillohej programi në kushte qetësie. Por nuk ka një vend të caktuar ku K shfaq këtë sjellje shqetësuese

- **Kush u përfshi në kohën kur ndodhi sjellja? Shkruani emrat e personave që ishin në mjedis para, gjatë dhe pas shfaqjes së sjelljes.**
Terapistja e grupit pasi isha prezente ne ato momente
- **Kur ndodhi sjellja? Përcaktoni kohën kur sjellja shfaqet zakonisht.**
Kam vënë re se K nuk zgjedh një moment të caktuar për të shfaqur këtë sjellje dhe madje e përsërit shpesh përgjatë ditës
- **Pse ndodhi sjellja? Bëni hipoteza për funksionet ose shkaqet e sjelljes.**
Nga sa e kam vëzhguar mendoj se sjellja e saj lidhet me shqetësime fizike dmth dhimbje të kokës. Është vënë re se kur është e qetë K angazhohet pa vëshitrësi dhe me dëshirë.
- **Përcaktoni çfarë ndodhi para dhe pas shfaqjes së sjelljes.**
K ishte ulur në tavolinë si zakonisht, dhe papritur nisi të shafqi sjelljen më sipër. Teksa bëri këto veprime u fokusua tek terapistja dhe duket sikur kërkoi të shprehi gjithë shqetësimin, madje u bë aggressive pas disa sekondash gjatë të cilave bëritit, goditi veten, kafshoi dorën dhe përmendte koka duke e treguar me gisht tek pjesa e ballit.
- **Merrni në konsideratë funksione të ndryshme të sjelljes. Studiuesit kanë përcaktuar tre funksione kryesore të sjelljeve sfiduese: 1) për të marrë vëmendje ose gjëra të tjera të dëshiruara (dëshira dhe nevoja); 2) për të shmangur ngjarje ose aktivitete të padëshiruara; 3) si një përgjigje ndaj përjetimit fizik ose ndjesor (dhimbje, mosrehati ose për t'u ndjerë mirë).**
Mendoj se funksioni i kësaj sjellje ishte si një përgjigje ndaj shqetësimit fizik.
- **Sa shpesh ndodh sjellja problematike?**
Sjellja u përsërit shpesh herë gjatë ditës, zgjat 2-3 minuta dhe në distance kohore të shkurtra nga njëra tjetra. Sjellja aktivizohet edhe kur duket se është e qetë dhe e angazhuar.
- **Çfarë ndodh kur fëmijës i mësohet një sjellje zëvendësuese/e re, kur mjedisi ndryshon ose faktorët nxitës largohen?**
Është e dukshme që nuk ka faktor të jashtëm që nxisin sjelljen e K megjithatë si terapistë kujdesem ti ofroj mbështetje, ta qetësoj por kam vënë re se ajo kërkon disa minuta për tu qetësuar dhe sjellja mund të nisi sërish pas disa minutash.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe faktorëve shpërblimi që merr fëmija nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: K.M.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
04/09/2017	Në autobuzin e transportit të qëndrës	Terapistja e grupit	Asgje e vecnatë, fëmijët ishin të qetë dhe itenerari ishte ai i zakonshmi. Ishte vendosur pak muzike dhe dukej se po e shijonin.	Nisi të tundet para- mbrapa dhe hedhje të fuqishme në sedilje, nisi të bërtasë, kafshoi dorën pas pak sekondash piskoi shoken që ishte ulur ngjitur me të	Terapistja dhe mbështetja në transport asistuan deri në qetësimin e saj pas 1-2 minutashU qetësua dhe kërkoi ti bëhet xhan duke zgjatur dorën terapistes.
04/09/2017	Në grup duke ndjekur programin	Terapistja e grupit	Po realizonte një puzzle me rreth 35 pjesë. Ishte e qetë dhe e përqëndruar. Ndërkohë edhe pjesa tjetër e grupit po punonin me qetësi. Dëgjoreshin vetëm instruksionet e terapistes.	Filloi të bëj lëvizje të pakontrolluara të duarve, hidhej dhe tundej në karrike, bëriste, kafshoi dorën dhe u ngrit të qëllori terapisten e ulur përballë në tavolinën e përbashkët. Vihet re se edhe shikimi nuk është i kordinuar.	Iu ofrua mbështetje për ta qetësuar dhe u ndihmua të tregoj me gisht nëse ka dhimbje duku. Nuk u qetësua menjëherë por mori rreth 2 minuta kohë. Pas kësaj vazhdoi të punojë sikur asgjë si kishte ndodhur

04/09/2017	Në grup sërish	Terapistja e grupit	Po vazhdonte të plotësonte puzzle.	I njëjti episode i sjelljes u shfaq sërish dhe me po ato elemente.	U ndoq e njëjta rrugë deri në qetësimin e saj. E pleta nëse dëshiron të dilnim pak jashtë apo të pinte pak ujë por me reagimet e saj refuzoi të ngrihej teksa kryente këtë sjellje. Pas 2 minutash u qetësua dhe vazhdoi sërish të angazhohej në tavolinë. U komunikua me prindërit të cilët sugjeruan një medicament të thjeshtë me efekt qetësimi të dhimbjeve nëse kishte.
04/09/2017	Në mensë	Terapistja e grupit N d i h m ë s kuzhinierja	Po zhvillohej program i terapise okupacionale ku K dhe pjesa tjetër e grupit ndihmojnë duke pastruar perimet që do konsumohen në vaktin e drekës.	Sjellja u shfaq sërish por agresiviteti ndaj stafit ishte me i fortë, duke i pickuar dhe duke lëshuar zëra shumë të forte, me shtrëngime të kokës dhe vetëdëmtim të kokës e kafshim të dorës.	U punua për qetësimin e saj, duke i ofruar mbështetje pasi kuptohej se ka një shqetësim fizik. Situata vazhdoi ashtu , duke marrë rreth 3-4 minuta deri në qetësimin e saj. Pas kësaj u qetësua dhe u ul. Refuzoi të ndërroj ambient në ato moment thjesht vazhdoi aty ku e kishte lënë.

Aneks IV

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar

Faktori nxitës	Sjellja	Pasoja/Shpërblimi
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 3 min</p> <p>___ Jepet detyra</p> <p>___ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>___ Asnjë aktivitet</p> <p>___ Koha e zgjimit</p> <p>___ X_ Pa vëmendje</p> <p>___ Tjetër: koha e udhëtimit për në qendër</p>	<p>___ Sjellja</p> <p>___ X_ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>x_ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>x_ Të qara</p> <p>___ X_ Ankesa për dhimbje</p> <p>___ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrve, etj.)</p> <p>___ X_ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>___ Arratisje (i kja nga dhoma, etj.)</p> <p>X Tjetër: Agresion përkundrejt vetes</p>	<p>___ Riudhëzim verbal</p> <p>___ Injorim</p> <p>___ Shpërblim</p> <p>___ Përsëritje e kërkesës</p> <p>___ Ndërprerje e detyrës</p> <p>___ Ndalim i sjelljes</p> <p>___ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>___ Fiton akses në aktivitetet</p> <p>___ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët</p> <p>___ Tjetër: Qetësim por që zgjat pak në kohë për tu aktivizuar sjellja sërisht.</p>
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 5 minuta</p> <p>___ Jepet detyra</p> <p>___ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>___ Asnjë aktivitet</p> <p>___ Koha e zgjimit</p> <p>___ X_ Pa vëmendje</p> <p>___ Tjetër: duke punuar individualisht dhe me interes për konstruksionin që po realizonte</p>	<p>___ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>x_ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>___ X_ Të qara</p> <p>___ X_ Ankesa për dhimbje (konsiderohen shtrengimet e kokës të shoqeruara me ndonjë fjale here pas here, koka)</p> <p>___ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrve, etj.)</p> <p>___ X_ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>___ Arratisje (i kja nga dhoma, etj.)</p> <p>___ Tjetër: Agresion drejtuar vetes</p>	<p>___ Riudhëzim verbal</p> <p>___ Injorim</p> <p>___ Shpërblim</p> <p>___ Përsëritje e kërkesës</p> <p>___ Ndërprerje e detyrës</p> <p>___ Ndalim i sjelljes</p> <p>___ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>___ Fiton akses në aktivitetet</p> <p>___ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët</p> <p>___ Tjetër: qetësim i situatës dhe angazhim i menjehershëm</p>

<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 5 minuta</p> <p>__ Jepet detyra</p> <p>__ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>__ Asnjë aktivitet</p> <p>__ Koha e zgjimit</p> <p>__ Pa vëmendje</p> <p>__ Tjetër: në aktivitet(duke vazhduar konstruksionin me mjaft interes)</p>	<p>__ Refuzim (injoron udhëzimet)</p> <p>__ X_ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>__ X_ Të qara</p> <p>__ X_ Ankesa për dhimbje(konsiderohen shtrëngimet e kokës)</p> <p>__ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dyerve, etj.)</p> <p>__ A_ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>__ Arratisje (ilqja nga dhoma, etj.)</p> <p>__ Tjetër: Agresion përkundrejt vetes</p>	<p>__ Riudhëzim verbal</p> <p>__ Injorim</p> <p>__ Shpërblim</p> <p>__ Përsëritje e kërkesës</p> <p>__ Ndërprerje e detyrës</p> <p>__ Ndalim i sjelljes</p> <p>__ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>__ Fiton akses në aktivitetet</p> <p>__ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>__ Tjetër: qetësim dhe rikthim në angazhimin e lënë në gjysëm.</p>
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 7 minuta</p> <p>__ Jepet detyra</p> <p>__ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>__ Asnjë aktivitet</p> <p>__ Koha e zgjimit</p> <p>__ Pa vëmendje</p> <p>__ Tjetër: e angazhuar dhe e kenaqur me aktivitetin</p>	<p>__ Refuzim (injoron udhëzimet)</p> <p>__ X_ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>__ X_ Të qara</p> <p>__ X_ Ankesa për dhimbje</p> <p>__ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dyerve, etj.)</p> <p>__ X_ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>__ Arratisje (ilqja nga dhoma, etj.)</p> <p>__ Tjetër: dominon agresioni përkundrejt të tjerëve (terapistes dhe mbështetëses së kuzhinës)</p>	<p>Riudhëzim verbal</p> <p>__ Injorim</p> <p>__ Shpërblim</p> <p>__ Përsëritje e kërkesës</p> <p>__ X_ Ndërprerje e detyrës</p> <p>__ Ndalim i sjelljes</p> <p>__ X_ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>__ Fiton akses në aktivitetet</p> <p>__ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>__ Tjetër: Qetësim pas 5 minutash.</p>

Aneks V

Format për Sjelljen Problematike

Emri i Fëmijës: K.M

Data: 04/09/2017

Sjellja Problematike: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet.

	Kur? (Koha dhe dita)	Ku? (Vendi-dhoma e mësimit/mjedisi sportive, etj))	Kush? (kush është zakonisht prezent)
Ka shumë gjasa të ndodhë:	Në cdo orë dhe pa parashikim	Sjellja e saj nuk lidhet me një vend të caktuar dhe ka gjasa të ndodhi në secilin vend ku qëndron gjatë ditës.	Terapistja e grupit
Ka pak gjasa të ndodhë:	Nuk ka një kohë kur mund të jetë konstatuar se ishte më e qetë. Pamvarësisht kohës episode ishin të përsëritura nga mëngjesi deri në kthimin sërish në familje	Në secilin ambient K ka shfaqur episode të sjelljes së mësipërme.	Terapistja e grupit
Ka ndodhur për herë të parë:	Ditën e hënë në mëngjes	Në familje dhe ne e kemi konstatuar në autobus duke ardhur për në qëndëer	Terapistja e grupit Mbështetësja e transportit.

Nëse fëmija përdori fjalët në vend të veprimeve, çfarë mendoni se po përpiqej të thoshte kur kryente sjelljen?

A verbalizoi në disa moment të vështira ka-ko-ko-ka dhe e shoqëroi me xheste duke prekur ballin me gisht në mënyrë të përsëritur. U ofrua mbështetje për këtë detaj duke u konsultuar patjetër edhe me prindin por nuk dha efekt pasi sjellja vazhdoi të ishte edhe më intensive.

Çfarë u përpoq të arrinte dhe me çfarë rezultatesh?

K u përpoq të tregoj shqetësimin e saj fizik (dhimbje dhe shqetësim të kokës) E realizoi duke e treguar me gisht, pastaj me fjalë dhe ajo që vura re ishte edhe kontakti me sy. K mu drejtua duke më treguar dhe pasi po përpiqesha ta qetësoj duke e mbështetur emocionalisht, duke i ofruar mundësinë për ta

nxjerrë nga ambjenti në ambjent tjetër më relaksues ajo refuzoi dhe e rriti agresivitetin dhe tensionin edhe përkundrejt meje. Përmes përshkallëzimit të sjelljes arriti të bënte të qartë shqetësimin e saj. Sjellja e saj ishte bërë e dukshme edhe në ambjentin e familjes por nuk e kishim këtë informacion që në mëngjes. Pasi prindërit u informuan në mënyrë të hollësishme, erdhën e morën dhe menjëherë K shkoi të bëjë një vizitë të specializuar lidhur me shqetësimet e saj

Aneks VI

Formati i Vlerësimit të Mjedisit

Ky format përdoret për vlerësimin e mjedisit dhe ndikimin e tij mbi sjelljen e fëmijës dhe duhet përdorur në kombinim me vlerësimin efunksionit të sjelljes dhe informacione të tjera që do të ndihmojnë në zhvillimin e strategjive të ndërhyrjes. Ky format përdoret pasi sjellja është përcaktuar qartë dhe në mënyrë konkrete. Mjedis këtu nënkupton mjedisin ku sjellja ndodh më shpesh.

- Janë plotësuar nevojat bazike të fëmijës (ushqim, krevati, shëndeti, higjena)
A ka ngrënë ushqim, nuk kabërë gjumë të rregullt gjatë natës dhe duket sikur shfaq shqetësime të lidhura me shëndetin.
- I është siguruar mbikqyrje fëmijës në këtë kohë?
Po i është ofruar jo vetëm për ta mbështetur por edhe për të vlerësuar në detaje sjelljen në mënyrë që të kuptohet edhe funksioni i saj. K ashtu si edhe pjesa tjetër e grupit janë të mbikqyrur gjatë gjithë kohës.
- Janë kujdestarët/et në dijeni për nevojat/kushtet ku ndodhet fëmija?
Është komunikuar edhe me familjen dhe u informuam se shqetësimet kanë nisur ditë më herët në familje.
- Kanë kujdestarët/et marrëdhënie pozitive/mbështetëse me fëmijën?
Në cdo moment përpiqen të krijojnë një qasje pozitive me fëmijën. Edhe në moment të vëshitra ku po dëmtohem fizikisht sërisht përpiqem të jem neutral, mos shfaq shqetësim dhe të arrij ta qetësoj K.
- Komunikojnë në mënyrë efektive kujdestarët/et me fëmijën?
Komunikimi është element bazë në ndërtimin e një marrëdhënie të shëndetshme mes perfituesve dhe stafit. Trajnimet kanë ngritur kapacitetet dhe në aspektin e komunikimit tregohet kujdes nga secili.
- Kanë kujdestarët/et pritshmëri pozitive realiste për sjelljen e fëmijës?
Në diskutimet rreth problematikave dhe shqetësimeve, gjithmonë stafi tregon pritshmëri dhe është në kërkim të qasjeve të cilat mund ti përmbushin ato.
- A kanë kujdestarët/et kohën/energjinë/motivimin/njohuritë&aftësitë për të zbatuar strategjinë ndërhyrjes (nëse ka një të tillë)?
Jo gjithmonë është e mundur që sjelljen ta rregjistrosh në moment pas

qetësimit kuptohet por mund të gjendet koha dhe hapsira për të mbajtur shënimet dhe detaje doethënëse.

- A mund të shohë fëmija model pozitiv të sjelljes së dëshirueshme gjatë gjithë kohës/rregullisht?
Në trajtimin që i ofrohet tregohet profesionalizëm dhe një model i sjelljes që vlerësohet si pozitiv dhe që në punohet në drejtim të modifikimit të sjelljes së papaërshtatshme nga ana e fëmijës
- Deri në ç'shikallë mundet fëmija të parashikojë dhe të kontrollojë ngjarjet menjëherë në mjedisin ku ndodhet?
Sjellja duket sikur nuk kontrollohet nga ana e K. Edhe pse bëhet ndërhyrje nga terapistja në fakt duket sikur K merr kohë deri në qetësimin e dhimjeve.
- A është fëmija i kënaqur në mjedisin ku ndodhet? Mos po ndodh ndonjë gjë tjetër shqetësuese/stresuese në jetën e tij/saj?
Nga konstatimet e familjarëve por edhe nga vëzhgimi dhe vlerësimi i sjelljes përjetimi i shqetësimeve fizike është i dukshëm. K është në moshën e adoleshencës dhe sigurisht që kjo periudhë shoqërohet edhe me shqetësime emocionale për të cilat është treguar kujdes në mënyrë të vazhdueshme nga na e stafit por edhe shoqëruar me keshilla për trajtimin e saj në ambjentin e familjes.
- Cilat janë pasojat/implikimet më të mëdha të sjelljes problematike?
Qetësimi i dhimbjeve fizike të lajmëruara prej saj përmes formave të sjelljes të parashtruara më sipër është prioritet. Agresiviteti ndaj vetes por edhe ndaj stafit apo përfituesve të tjerë gjithashtu është një sjellje e cila kërkon ndërhyrje të menjëhershme.
 - Është në të mirën e fëmijës të ndryshojë sjelljen?
Patjetër që po. Edhe në këto kushte sapo qetësohet përfshihet në program aty ku e la por nëse do të jetë e qetë normalisht do mund të përfitoj më tepër nga programet e fokusuara në secilën fushë sikurse e parashikon edhe program i specializuar.
 - A fiton ndonjë person/njësi tjetër nga ndryshimi i sjelljes/ ose mosndryshimi i saj.
Përfituesit të cilët janë pjesë e grupit do të përfitojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë me qetësimin e K.
Terapistja gjithashtu do mund të përqëndrohet më tepër e do mund ta realizojë programin me më shumë efektivitet.

Aneks VIII

Formati i kohës kur ndodh sjellja

Fëmija: K. M

Muaji/Viti: Shtator 2017

Sjellja: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

_____ _____ _____

Data	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
6:00																															
6:30																															
7:00																															
7:30																															
8:00				X																											
8:30																															
9:00																															
9:30				X																											
10:00				X																											
10:30																															
11:00																															
11:30																															
12:00																															
12:30																															
1:00				X																											
1:30																															
2:00																															
2:30																															
3:00																															
3:30																															
4:00																															
4:30																															
5:00																															
5:30																															
6:00																															
6:30																															
7:00																															
7:30																															
8:00																															
8:30																															

9:00																									
9:30																									
10:00																									
10:30																									
11:00																									
11:30																									
12:00																									
12:30																									
1:00																									
1:30																									
2:00																									
2:30																									
3:00																									
3:30																									
4:00																									
4:30																									
5:00																									
5:30																									

Aneks IX

Shkalla e Vlerësimit të Motivit

Shkalla e Vlerësimit të Motivit ndihmon që stafi të vlerësojë motivin pse fëmija kryen një sjellje të caktuar.

Emri: K.M Shkalla: _____ Data: 18/09/2017

Emërtoni dhe përshkruani sjelljen: Sjellje aggressive ndaj vetes dhe stafit

Pyetjet	Asnjë-herë	Pothuajse asnjëherë	Rrallë	Gjysmën e kohës	Zakonisht	Pothuajse gjithmonë	Gjithmonë
	0	1	2	3	4	5	6
1. Do të ndodhte sjellja në mënyrë të vazhdueshme nëse fëmija lihej vetëm për periudha të gjata kohe?					X		
2. A ndodh sjellja pas një kërkesë që e ngarkon fëmijën me detyrë të vështirë?		X					
3. Ndodh sjellja si përgjigje ndaj bashkëbisedimit tuaj (stafit) me fëmijë/staf të tjerë në dhomë/zonë?	X						
4. A ndodh sjellja për të marrë një lodër, ushqim, ose një aktivitet ku është thënë që nuk mund ta ketë/nuk mund të marrë pjesë?		X					
5. A do të shfaqej sjellja në mënyrë të përsëritur, në të njëjtën mënyrë, për periudhë të gjatë kohe, nëse fëmija do të ishte vetëm? (psh. përplasia para/mbrapa për 1 orë).					X		
6. A shfaqet sjellja kur fëmija bën ndonjë kërkesë?			X				
7. A shfaqet sjellja kur ju ndaloni së ndjekuri fëmijën?		X					
8. A shfaqet sjellja kur ju i merrni një ushqim, lodër, apo nuk e lejoni të bëjë një aktivitet?			X				

9. Ju duket sikur fëmija kënaqet duke e bërë sjelljen? (Ndjehet, shijon,duket, nuhatet, dhëgjohe si kënaqësi)	X						
10. A duket se fëmija e bën sjelljen për t'ju shqetësuar/mërzitur kur i kërkoni të bëjë atë që i keni kërkuar?	X						
11. A duket se fëmija e bën këtë sjellje për t'ju shqetësuar apo mërzitur kur ju nuk i kushtoni vëmendje? (psh. kur jeni duke folur me dikë tjetër)	X						
12. A ndalon sjellja menjëherë pas ii jepni ushqimin, lodrën apo aktivitetin e kërkuar (nga fëmija)?			X				
13. Kur ndodh sjellja a duket se fëmija është i qetë dhe i pavetëdijshëm se çfarë ndodh rrotull tij/saj?					X		
14. A ndalon sjellja menjëherë (1-5 min) pasi ju ndaloni së punuari/ bëri kërkesa ndaj fëmijës?			X				
15. A duket se fëmija bën sjelljen se do që të shpenzoni kohë me të?		X					
16. A ndodh sjellja kur fëmijës i thuhet se nuk të bëjë diçka që do ta bëjë?		X					

Aneks X

Analiza dhe Përmbledhja e Shkallës së Vlerësimit të Motivit

Fëmija : _____ Data: _____

Sjellja problematike: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

Vendi: _____

Niveli	Shqisore	Arratisje	Vëmendje	Sjellje e qëllimshme
Mediana e nivelit:				

Pasi të keni vlerësuar çdo format të Shkallës së Vlerësimit të Motivit, vendosni nivelin (duke filluar nga 1 më i lartë te 4 më i ulët) në kolonën përkatëse të funksionit. Pasi keni hedhur të gjitha nivelet për funksionet e sjelljes, shënoni në rreshtin "Mediana e nivelit) mesataren e të gjitha vlerësimeve që keni vendosur në kolonën e çdo funksioni. Rrethoni funksionin/motivin që rezulton të përmbushë kjo sjellje.

Funksioni (et) më të mundura: _____

Aneks XI

Pyetjet për Funkcionin e Sjelljes

Emri i fëmijës: K.M

Data: 18/09/2017

Emri i stafit që plotëson formatin: Terapistja e grupit

Emërtimi i problemit dhe përshkrimi: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

Përdorni shkallën se kur e kryen sjelljen fëmija në situatat e përshkruara.

X	0	1	2	3
Përrjashtohet	Asnjëherë	Rrallëherë	Disa herë	Shpeshherë

- __X__ 1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.
- __X__ 2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.
- __1__ 3. Përfshihet në sjellje si një formë "vet-stimulimi".
- __3__ 4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.
- __1__ 5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.
- __X__ 6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.
- __0__ 7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).
- __0__ 8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.
- __3__ 9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.
- __0__ 10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.
- __0__ 11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.
- __1__ 12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.
- __1__ 13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.
- __3__ 14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.
- __1__ 15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.

- ___2___ 16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.
- ___0___ 17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.
- ___3___ 18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.
- ___3___ 19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.
- ___1___ 20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.
- ___1___ 21. Duket sikur thotë “hajde më shih” ose “më shih” kur është duke kryer sjelljen.
- ___3___ 22. Duket sikur thotë “më lër rehat” ose “mjaft më kërkove të bëj këtë” kur është duke kryer sjelljen.
- ___x___ 23. Duket sikur kënaqet duke u sjelle në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njerit tjetër në dhomë.
- ___3___ 24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.
- ___1___ 25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.

Aneks XII

Rezultatet për pyetjet e funksionit të sjelljes

Emri i fëmijës: K. M

Data: 18/09/2017

Emri i stafit që plotëson formatin : Terapistja e Grupit

Sjellja problematike dhe përshkrimi: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

Vëmendja

Pikët

1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.	X
6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.	X
11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.	0
16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.	1
21. Duket sikur thotë "hajde më shih" ose "më shih" kur është duke kryer sjelljen.	1
Pikët total	2

Arratisja

2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.	X
7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).	0
12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.	X
17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.	0
22. Duket sikur thotë "më lër rehat" ose "mjaft më kërkove të bëj këtë" kur është duke kryer sjelljen.	1
Pikët total	2

Sjellje jo-sociale

3. Përfshihet në sjellje si një formë "vet-stimulimi"	1
8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.	0
13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.	1
18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.	3
23. Duket sikur kënaqet duke u sjellë në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njeri tjetër në dhomë.	0
Pikët total	5

Fizike

4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.	3
9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.	3
14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.	3
19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.	3
24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.	3
<u>Pikët total</u>	15

Sjellje të qëllimshme

5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.	1
10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.	0
15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.	1
20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.	1
25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.	1
<u>Pikët total</u>	4

Aneks XIII

Formati i Raportimit të Incidenteve

Emri i fëmijës: K. M

Data: 18/09/2017

Emri i stafit që plotëson formatin : Terapistja e grupit

Sjellja e rrezikshme: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

Përshkrimi i ngjarjes: Sjellja aggressive ndaj vetes dhe stafit u evidentua që në momentin kur K hipi në autobus për të shkuar në qëndër. Në moment prindërit përmendën se nuk ka qënë e qetë por kjo vjen si pasojë e kërkesave të saj të vazhdueshme të cilat kishin vendosur mos ia plotësonin nga ky moment. Ndërkohë teksa u fut në klasë dhe hoqi xhupin u evidentuan nga terapistja shenja piskimesh/kafshime në të dy krahët e saj. K për një moment nisi sërish të qajë, të bërtas dhe të pickojë e kafshojë dorën fort ku me dorën tjetër përmendte koka-koka. Pas pak sekondash u bë aggressive edhe me terapisten duke e pickuar dhe shtrënguar fort. U mblodh menjëherë ekipi, u komunikua me prindërit të cilët shprehën se janë në dijeni të situatës.

Objekte të rrezikshme të përfshira:

Nuk ka objekte. Dëmtimet i shkaktonte përmes pickimeve, kafshimit, goditjeve, përplasjeve me duart e saj.

Masat e marra:

Sapo u konstatua se vajza dëmtonte veten në mënyrë të vazhdueshme dhe kishte dëmtime të dukshme u komunikua me prindërit e saj. Prindërit u pyetën lidhur me situatën e vajzës dhe u kërkua takim i menjëhershëm. Pas takimit prindërit u bindën për të bërë disa kontrolle mjekësore që mund të ndikojnë në qetësimin e vajzës.

Nevoja shëndetësore të fëmijës:

K kishte nevojë të bënte vizitë mjekësore lidhur me shqetësimet fizike që kishte disa ditë që i shfaqte.

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Prindëritu konsultuan me mjekun dhe u ndoqën më tej këshillat të cilat kanë ndikuar drejtpërdrejt në përmirësimin e shëndetit të vajzës.

Punonjësit prezentë në marrjen e masave:

1. Terapistja e grupit
2. Psikologjia

Aneks XIV

Formati i Dokumentimit të Kohës së Veçimit

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i sjelljes:

Koha e fillimit të veçimit:

Koha e përfundimit të veçimit:

Emri i stafit që mbikqyri fëmijën:

Nevoja shëndetësore të fëmijës gjatë veçimit:

Nevoja shëndetësore të fëmijës pas veçimit:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masës së veçimit:

1. _____
2. _____

Rasti Nr. 2

Aneks II

Përmbledhja e modelit të Vlerësimit FunkSIONAL të Sjelljes

Mbledhja e informacionit ndihmon për hartimin e një plani për ndryshimin e sjelljes. Ky informacion duhet të mblidhet nga punonjësit që janë në kontakt me fëmijën, në bashkëpunim me terapistin e sjelljes dhe prindërit/kujdestarët.

Pyetjet e mëposhtme ndihmojnë për të marrë informacionin e nevojshëm që do përdoret për analizën e sjelljes:

- **Cila është sjellja? Vëzhgoni, emërtoni dhe përshkruani sjelljen.**
A ka filluar të shfaqë agresivitet të shtuar ndaj shokëve dhe terapsites përmes piskimeve, kafshime, goditje, shtyrje dhe hedhje të objekteve. Vihet re një luhatje e gjendjes së tij emocionale që ndryshon shumë shpejt në kohë. Agresiviteti dhe shprehja e afeksionit përmes përqaftimeve janë prezente në mënyrë të vazhdueshme në grup. A ka tendencë të shmangi pjesëmarrjen dhe nagazhimin në program. Si fillim nisi të refuzojë anagazhimin personale dhe ditë pas dite tenton të pengojë edhe programin e grupit. A nervozohet shumë shpejt dhe kërkon një kohë të gjatë për tu qetësuar. Karakteristikë e sjelljes së tij është edhe ruajtja e inattit gjatë në kohë dhe kjo e bën edhe më të vështirë manaxhimin e tij.
- **Ku ndodhi sjellja? Përshkruani vendin apo mjedisin ku ndodhi sjellja.**
Sjellja ndodhi në klasën ku zhvillohet terapia e grupit por nuk mungojnë episode edhe në ambiente të tjera teksa i kërkohet të bëjë dicka.
- **Kush u përfshi në kohën kur ndodhi sjellja? Shkruani emrat e personave që ishin në mjedis para, gjatë dhe pas shfaqjes së sjelljes.**
U përfshi terapistja e grupit dhe fëmijët që ishin present.
- **Kur ndodhi sjellja? Përcaktoni kohën kur sjellja shfaqet zakonisht.**
Sjellja ndodhi në momentin kur iu kërkua të mbledhi mjetet që punoi në tavolinë(mjete me te cilat dëshiron të merret gjatë gjithë kohës) dhe ti vendosi në dollap, pasi ka rënë zilja për të dhënë mesazhin se ky program u mbyll e pas një pushimi të shkurtër do filloj programi i ri.

- **Pse ndodhi sjellja? Bëni hipoteza për funksionet ose shkaqet e sjelljes.**
Përmes kësaj sjellje A shmang angazhimin.
A në momente të caktuara të krijon përshtypjen se nuk ka durimin dhe përqëndrimin emjaftueshëm për tu angazhuar në program pasi edhe kur pëërpiqet mundet shumë pak në kohë.
- **Përcaktoni çfarë ndodhi para dhe pas shfaqjes së sjelljes.**
Para sjelljes iu adresua një komandë verbale, dhe pas sjelljes A zgjodhi të shkojë të ulet mbi top në heshtje dhe me vigjëlencë të lartë e pas kësaj u shtri në tapet duke parë nga grupi gjithë lëvizjet dhe veprimet. Refuzues në cdo moment
- **Merrni në konsideratë funksione të ndryshme të sjelljes. Studiuesit kanë përcaktuar tre funksione kryesore të sjelljeve sfiduese: 1) për të marrë vëmendje ose gjëra të tjera të dëshiruara (dëshira dhe nevoja); 2) për të shmangur ngjarje ose aktivitete të padëshiruara; 3) si një përgjigje ndaj përjetimit fizik ose ndjesor (dhimbje, mosrehati ose për t'u ndjerë mirë).**
- **Sa shpesh ndodh sjellja problematike?**
Sjellja përsëritet 3- 4 herë përgjatë ditës në programme të ndryshme.
- **Çfarë ndodh kur fëmijës i mësohet një sjellje zëvendësuese/e re, kur mjedisi ndryshon ose faktorët nxitës largohen?**
Vihet re se efektet janë shumë të vogla dhe se A është shumë rezistent në agresivitetin që shfaq. Është provuar ti komunikohet me një zë dhe intonacion më të kujdesshmë, më të qetë megjithatë ai është rezistent dhe nuk është gati të bashkëpunojë pamvarësisht kushteve të përshtatura.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe pasojën/shpërblimin që merr fëmija nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: A.SH.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
04/09/2017	Në fund të programit kur fëmijët punojnë individualisht në tavolina	Terapistja e grupit	Iu kërkua verbalisht të vendosi mjetet në dollap pasi programi mbaroi	Nis të kontraktohet, ngrihet nga tavolina dhe bën disa lëvizje kaotike dhe menjëherë pas kësaj shkon tek fëmija më i afërt dhe e qëllon.	Fëmijët reagojnë të trembur, E nis të qajë ndërsa A kthehet në tavolinë, shikon lodrat e hedhura përtok dhe mban një qëndrim aspak bashkëpunues. Si fillim ruajta qetësinë, u kujdesa të shoh fëmijën që u goditi dhe më shumë qetësi u afrova A-së për ti kërkuar të mbledhi mjetet dhe më pas të përfojoj shokun që goditi. A u bë agresiv edhe me mua dhe nuk dëshiron të bashkëpunojë; është rezistent ndaj komandës
04/09/2017	Në kohën e ngrënies në mensë	Terapistja e grupit	Terapistja i qëndron pranë tavolinës së ngrënies dhe e nxit verbalisht të hajë ushqimin me dorën e tij.	A u ngrit, filloi të pickojë, të kapi nga flokët dhe në atë moment është shumë konfuz, shikimi i pakordimuar, me kontraktime të trupit.	Më pas u qetësua por A refuzoi ta hajë ushqimin dhe madje tërhoqte terapisten nga dora që ajo ta ushqejë dhe jo ai i pavarur edhe pse mundet ta realizojë mjaft mirë këtë sjellje. A tentoi serisht të jetë agresiv

04/09/2017	Në kohën pas drekës kur fëmijët konsu- mojnë gjëra të vogla të marra nga shtëpia	Terapistja e grupit	A pa shokun që po hante një ushqim të preferuar dhe në atë moment po e ndiqte me sy	A menjëherë i mori ushqimin, dhe e qëlloi pas reagimit të fëmijës për të mbrojtur ushqimin e tij.	Me qetësi, i kërkova ta kthente ushqimin dhe instruktova A ta kërkoi ushqimin me gisht dhe fëmijën tjetër ti japi pak me dëshirën e tij e ne fund të përqafohen.A përiti, e mori ushqimin dhe më pas e goditi sërisht shokun, pasi inati i tij ruhet gjatë në kohë.
04/09/2017	Në programin e muziko- terapisë	Terapistja e grupit	I kërkova të bashkohet më grupin në kërcim por A kërkoi të dëgjojë në mënyrë të përsëritur të njëfjën këngë dhe qëndron tek majetofoni për të plotësuar dëshirën e tij duke mos u bërë pjesë e aktivitetit të përbashkët	Nuk pranon dhe menjëherë reagimi i tij është sulmues ndaj personit më të afërt që kishte aty dhe më pas u terhoq menjëherë për te tavolina ku është majetofoni.	U vendos kënga e tij e preferuar dhe me pak nxiqe i kërkova të kërcenim bashkë duke krijuar atmosphere shumë argëtuese për të humbur vëmendjen e tij nga ajo cka kishte synim. Qëndroi 5 minuta dhe u rikthye sërisht tek magnetofoni
04/09/2017	Në kohën e përgatitjes për në shtëpi	Terapistja e grupit	Njëri prej fëmijëve nisi të qajë.	A i shkoi afër e pickoi fort dhe e shtyu. Pastaj menjëherë shkoi të ulej tek top i preferuar duke pritur reagimin pasi ekuupton kur bën gabim.	Me shumë kujdes i kërkova të qetësohej dhe se shokun e kemi xhan. I kërkova të ngrihej ta perqafonte se ai është i mërziur dhe a e puthi por dhe e shtyu tekta u largua.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe pasojën/shpërblimin që merr fëmija nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: A.SH.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
05/09/2017	Gjatë ecjes në corriddor për tu future në klasë në mëngjes	Terapistja e grupit dhe stafe të tjera	A iu kërkua të kapet nga dora me shkoun dhe të ecin për në klasë	A u revoltua, iu drejtua shokut duke e pickuar atë, e qëlloi dhe më pas eci me vrap në drejtim të klasës	Në momentin kur u bashkuam të gjithë në klasë ai priste një reagim pasi e kuptoi veprimin që bëri por thjesht e injorova dhe i komunikova të heqi cantën/ këpucët dhe të ulet. Vazhdoi të bëjë veprimet por nuk u qetësua plotësisht.
05/09/2017	Në programin e autonomisë	Terapistja e grupit	Ashtu si edhe fëmijëve të tjerë iu kërkua të marrin karriket personale dhe të afrohen në tavolinën e përbashkët	A u shqetësua,duart i kontrakttoi në formë refuzimi dhe teksa iu drejtova për ta nxitur të ngrihej më kapi nga flokët dhe më pickoi.	Në atë moment ruajta qetësinë dhe me kujdes duke i komunikuar qetë i kërkova të heqi dorën sepse më dhemb. Ai vazhdoi të jetë i axhituar edhe pse më lëshoi vazhdoi të mbajë inat dhe ishte mjaft rezistent /refuzoi të bashkohenj me shokët I komunikova se do qëndroj aty sa të qetësoheej dhe pastaj do vazhdojmë mësimin prap.

05/09/2017	Në programin e autonomisë sërisht	Terapistja e grupit	A po qëndronte në tavolinën e tij ashtu i shpërqëndruar dhe me disa lëvizje të trupit të pakordinuara. Ndërkohë fëmijët po vazhdonin programin	A u ngrit nga tavolina individuale dhe shkoi të ullej mbi topin e vendosur pas derës në cep të klasës. Me shumë qetësi i kërkova të bashkohen duke lëvizur një karrike në formë ftese dhe nxitje njëkohësisht. A u ngrit në një moment, u afrova tek shoku e puthi në kokë dhe para se të largohej shpejt e shpejt e shtyu atë.	Me shumë qetësi shkova tek A dhe i zgjata dorën por reagimi ishte sërisht një shpërthim agresiv me pickime, tentative për të më kafshuar dhe kapje e flokëve.
05/09/2017	Në palestër	Terapistja e grupit	A u pozicionua tek bicikleta dhe nuk po e përdorte thjeshtë qëndronte në këmbë pranë saj Ndërkohë fëmijët ishin vendosur në rjesht tek trau i ekuilibrit dhe po zhvillonin programin Iu kërkua A-së të bashkohet me grupin	Në fillim nuk reagoi fare thjeshtë qëndroi në vend dhe sapo fëmijët u afruan pranë tij nisi ti sulmojë duke tentuar ti shtyjë	Në atë moment u kujdesa për fëmijët të cilët u friksuan dhe pas pak u afrova A për ta ftuar në një lojë me balonë. A u argëtua për 2 minuta dhe më pas më shtyu duke më dhënë mesazhin se nuk dëshiroi të vazhdojë më tepër. E lash të qetësohej duke e orientuar të zgjedhi ai vetë me çfarë do luajë por sërisht ai refuzoi duke qëndruar në vend dhe duke vëzhguar çfarë ndodh rreth e rrotull.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe pasojën/shpërblimin që merr fëmija nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: A.SH.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
06/09/2017	Në autobus gjatë transportit	Terapistja e grupit Mbështetësja në transport	A erdhi i acarruar duke shfaqur shpërthime agresiviteti ndaj nënsë teksa po e shoqëronte për në autobus.	Menjëherë sapo u fut në autobus nisi të sulmojë stafin dhe fëmijët që i kishte pranë.	Mora pak kohë, rreth 2-3 minuta, dolëm jashtë që të qetësohej, ndërkohë ai vazhdoi të ishte agresiv, duke pickuar/kafshuar/ shtyrë/kapur nga folët dhe me të qara. U kujdesa mos më dëmtojë dhe njëkohësisht përmes një reagimi shumë neutral u përpoqa ta qetësoj. I shpreha se më dhëmb dora/ folkët dhe njëkohësisht i mbajta pas vetes sa ait ë qetësohej.u qetësua disi dhe vazhduam por duke e patur në vëmendje.
06/09/2017	Në klasë, teksa po konsumonin ushqimet e marra nga shtëpia	Terapistja e grupit	Secili fëmijë ishte ulur në tavolinën e tij dhe ishin mjaft të qetë dhe të fokusuar tek ushqimi.	A u ngrit menjëherë nga tavolina në drejtim të shokut që po ha biskota. Menjëherë ia mori nga tavolina dhe e shtyu duke ikur me vrap	Qetësisht shkova tek A, i kërkova tia ktheje biskotën shokut. Përmes komunikimit se duhet ta kërkojmë bukur A u bë agresiv dhe pati një shpërthim të menjëhershëm. Ishte i shpërqëndruar dhe nuk ka durim as të dëgjojë teksa if let dhe as të angazhohet.

06/09/2017	Në pushimin e tranzicionit të programeve.	Terapistja e grupit	Fëmijët ishin në këmbë duke lëvizur nëpër klasë të lirë bashkë edhe me A.	Papritur A filloi tu afrohet fëmijëve me rradhë duke i puthur tek koka megjithëse ata u ndjen edhe të frikësuar në një moment. Tek ënjia i fundit e puthi dhe duke u larguar e kapi nga flokët dhe nisi të axhitohej. Menjëherë ndërhyra për tu kujdesur për fëmijën por A reagoi njësoj edhe me mua	E njëjta praktikë. U përpoqa ta qetësoj duke ia mbajtur duart lehtësisht dhe duke e orientuar për tu ulur në tavolinë. Gradualisht u qetësua , mori karriken dhe më pas u ulëm në tavolinën e aktivitetit në grup.
06/09/2017	Përgjatë ngrënies në mensë	Terapistja e grupit Terapistja individuale	Fëmijët po konsumonin ushqimin. A iu kërkua të bëjë kërkesë për ushqim përmes pikturave PECS.	Reagoi në mënyrë aggressive. Pati një shpërthim të papritur duke flakur pikturat dhe duke pickuar/ tentative për të kapur nga flokët/ shtyu tavolinën me këmbë etj	Në këto kushte ishte hsumë e rëndësishme të ruajta qetësinë dhe duke u kujdesur për veten dhe për fëmijët të cilët mund ti sulmonte në një moment nisa ti komunikojta të qetësohej si fillim. Më pas u shkpëuta dhe e lash disa minuta pa i folur derisa u qetësua plotësisht dhe nisi të hajë ushqimin me nxitje fizike dhe verbale.
06/09/2017	Në programin e punës së pavarur në tavolinë	Terapistja e grupit	Secili prej fëmijëve u instruktua të shkojë në dollap dhe të marrim mjete e punës. Komanda iu adresua edhe A-së me një zë tëpër të qetë .	A u ngrit, shkoi në dollap, kërkoi një kuti me objekte të imta por nuk e gjeti (është hequr pasi preferon të qëndrojë gjatë gjithë kohës me këto objekte dhe refuzon të jetë pjesë e programit). Meqë nuk e gjeti, hodhi disa objekte nga dollapi në tokë dhe menjëherë hapi derën dhe shkoi në klasën e terapisë individuale për ta kërkuar.	I kërkova terapistes ta udhëzojë për tu rikthyer në klasë. A u kthye i revoltuar dhe duke refuzuar cdo angazhim u ul mbi top. Pas 5 minutash i kërkova me qetësi të bashkohen me grupin. Erdhi dhe qëndroi pak dke u larguar sërisht për tu ulur tek topi

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe pasojën/shpërblimin që merr fëmija nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: A.SH.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasojë/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
07/09/2017	Në programin e aftësive para-shkolllore	Terapistja e grupit	Po punohej në tavolinën e grupit siap aftësive individuale. A po ngjyroste brënda kontureve me ngjyrë të kuqe. Shoku kishte në dorë një laps ngjyrë portokalli dhe A këmbënguli tia marri. Si fillim me tregoi me gisht në drejtim të tij dhe teksa po komunikojta me shokun që ta ndërtronin lapsin A nuk priti por reagoi menjëherë ndaj shokut	A u zgjat drejt tij dhe meqe se kapi dot u ngrit, flaku karriken e tij dhe u drejtua nga shoku. E pickoi, e shtyu dhe vrapoi menjëherë drejt topit për të ndenjtur vetëm. Ndër-kohë ishte i shqetësuar dhe herë pas here tentoi të ngrihej për ti sulmuar shokët (ata që kishte më afër)	Ky moment është i vështirë. U kujdesa të jem e qetë si gjithmonë dhe të mos shfaq tension dhe frikë përball tij. I kërkova të qetësohej dhe pas mora fletën e punës ia tregova, ia dhash në dorë duke e ftuar ta mbarojë në tavolinë punën e nisur. Pas 5 minutash u afrua dhe vazhdoi të punojë.

07/09/2017	Në prgramin e komunit	Terapistja e grupit	A është ulur mbi top pranë tavolinës së tij dhe është vigjilent ndaj çdo levizje dhe veprimi që ndodh përreth Fëmijët po angazhohen në program me instruksione të terapistes.	A filloi të provokojë situata të tilla si hedhja e tavolinës dhe karrikes në tokë. Duke i rënduar tavolinës vetëm në njëjën anë , ngrinte këmbëzat e saj gradualisht dhe provokonte reagimin e terapistes dhe të fëmijëve përkundrejt veprimit për ta hedhur tavolinën në tokë. Në një moment dukej sikur do e finalizonte.	Pa i dhënë rëndësi veprimit u afrova duke i komunikuar qetësisht për ti zhvendosur vëmendjen nga i veprim të cilin kishte disa minuta që po e provokonte. Zgjodha mjetet e imta për ta ulur të punojë.
07/09/2017	Në programin e aktivitetit në tavolinën e përbashkët	Terapistja e grupit	A nuk pranoi ti bashkohej grupit në tavolinë. I komunikova: A ne pot të presim, mere karriken dhe hajde”	A u ngrit nga karrikja dhe menjëherë teksa gjeti një hapsirë kur isha e përqëndruar tek njëri prej fëmijëve vrapoi drejt tavolinës, shtyu shokun dhe doli me vrap duke shkuar në klasën e terapisë individuale.	Për të mos i dhënë rëndësi veprimit të tij, thjesht hapa derën dhe i kërkova terapistes ta orientoj ajo për tu rikthyer në klasë. A u kthye në klasë por mjaft i mërzitur duke u rikthyer sërisht në tavolinën individuale. e lash rreth 5 minuta të qetësohej e më pas kur vërtetë ishte më i qetë e nxita dhe u bë pjesë e grupit.
07/09/2017	Gjatë larjes së duarve para ngrënies së drekës	Terapistja e grupit	Njëri pas tjetërit fëmijët po kryenin lamin duart para ngrënies. A refuzoi dhe e shoqëroi me shpërthim inati.	Si fillim u përpoq të qëndroj në corrido duke refuzuar të shkojë tek rubineti . duart i majit të kontraktuara duke e bërë të vështirë edhe nxitjen fizike për ta realizuar	I komunikova me qetësi se do lajmë duart e pastaj do shkojmë të ham drekën. Përmes lojtrave të improvizuara aty për aty mora vëmendjen e tij dhe e finalizuam qëllimin.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe pasojën/shpërblimin që merr fëmija nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: A.SH.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përkruani sjelljen)	Pasojë/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
08/09/2017	Përgjatë programit të punës individuale në tavolinë	Terapistja e grupit	Fëmijët ishin të përqëndruar në tavolinat e tyre. Në atë moment po ndihmoja njërin prej tyre të realizonte detyrën. A ishte i qetë dhe po punonte i përqëndruar.	Menjëherë ai hodhi mjete në tokë, filloi të ngrihej nga karrikja duke bërë disa lëvizje të trupit kaotike, i papërqëndruar dhe më pas qëndroi në këmbë dhe shikonte mjete e flakura në tapet.	U injorua veprimi duke pritur të qetësohej. Më pas i zgjata kutinë e mjeteve duke i komunikuar ti mbledhi me kujdes. Në fillim refuzoi por më pas u angazhua.
08/09/2017	Në terapinë individuale	Terapistja individuale	Po zhvilloheshin performancat. A nuk ishte në ditën e tij më të mirë të bashkëpunimit megjithatë po angazhohej. Në një moment nisi të shfaqte sjellje të tilla si kontraktime, pickime të lehta dhe më pas	Në një moment nisi të shfaqte sjellje të tilla si kontraktime, pickime të lehta dhe më pas u ngrit nga karrikja duke kërkuar nëpër klasë për objekte të tjera por që në fakt asnjë nuk i bëri interes.	U ngrita për ti ofruar bashkëpunim në tapet përmes disa objekteve që e di se ka interes. U zhvendosëm dhe e zhvilluam terapinë në tapet.

04/09/2017	Përgjatë orës së muziko-terapisë	Terapistja e grupit	<p>Fëmijët po bënë muzikë përmes instrumentave të ndryshëm dhe secili në mënyrën e tij.</p> <p>A pas 3 minutash nisi të kërkojë instrumentat e shokëve.</p>	<p>E kuptova qëllimin e tij por u përpoqa ta modifikoj duke shkëmbyer instrumentat mes tij dhe shokëve. A u zgjat dhe kërkoj tia marrë secilit instrumentin nga dora duke mos ia kthyer më dhe madje as vetë nuk donte ti përdorte por thjesht të pengonte aktivitetin.</p> <p>Fëmijët u shqetësuan dhe reagueshan duke kërkuar instrumentat madje duke u afruar tia marrin.</p> <p>A reagoi përmes veprimeve aggressive si zakonisht</p>	<p>U kujtda që secili fëmijë të qetësohej dhe të ulej në karriken e tij. Më pas me shumë qetësi i kërkova A të shpërndajë instrumentat shokëve si fillim duke provuar tinguj me secilen prej tyre për tia zhvendosur vëmendjen nga veprimet jot të përshtatshme drejt lojrave më argëtuese.</p> <p>A nisi të bashkëpunojë dhe pas pak minutash nga të bërit muzik me instrumenta u kalua në kërcim në grup e dëgjim i këngëve të preferuara të grupit.</p>
------------	----------------------------------	---------------------	---	---	--

Aneks IV

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar

Faktori nxitës	Sjellja	Pasoja/Shpërblimi
Kohëzgjatja e ngjarjes: 2 minuta X__Jepet detyra X__Drejtuasi kërkon të bëhet një detyrë __ Asnjë aktivitet __ Koha e zgjimit __ Pa vëmendje __ Tjetër: _____	X__ Refuzim (injoron udhëzimet) __ Agresion verbal (bërtitje) X__ Të qara __ Ankesa për dhimbje X__ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.) X__ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) __ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) __ Tjetër: ruan inatin edhe pas një kohe kur mendon se ai është qetësuar	__ Riudhëzim verbal X__ Injorim __ Shpërblim X__ Përsëritje e kërkesës __ Ndërprerje e detyrës X__ Ndalim i sjelljes(duke u kujdesur që fëmija tjetër të mos dëmtohet) __ Sjellja përshkallëzohet __ Fiton akses në aktivitete __ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët __ Tjetër : Komunikim shume delikat sepse mund të ndodhi që shperthimi i agresivitetit të përshkallëzohet.
Kohëzgjatja e ngjarjes: 10 minuta X__Jepet detyra X__Drejtuasi kërkon të bëhet një detyrë __ Asnjë aktivitet __ Koha e zgjimit __ Pa vëmendje __ Tjetër: detyra është plotësisht e mundur për tu realizuar referuar mundësive dhe kapaciteteve që zotëron A	X__ Refuzim (injoron udhëzimet) __ Agresion verbal (bërtitje) X__ Të qara __ Ankesa për dhimbje X__ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.) X__ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) __ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) __ Tjetër _____	X__ Riudhëzim verbal __ Injorim __ Shpërblim X__ Përsëritje e kërkesës __ Ndërprerje e detyrës __ Ndalim i sjelljes X__ Sjellja përshkallëzohet __ Fiton akses në aktivitete __ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët __ Tjetër:

<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 2 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☒ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☐ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☐ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☐ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushtia, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (iksja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër: rrëmben ushqimin përmes agresionit pasi e ka kuptuar tashmë që fëmijët kanë prirje të mbrohen duke fituar kështu më shumë terren</p>	<p>☒ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☒ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☒ Ndallim i sjelljes</p> <p>☐ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitetet</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>☐ Tjetër: pasimi u rimodelua sjellja edhe u shpërblje por megjithatë A ka gjasa të jetë agresiv edhe ku unë mendoj se ai u qetësua</p>
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 5 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☒ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☐ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☒ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☐ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☐ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☐ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushtia, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (nga aktiviteti)</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☒ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☒ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☐ Ndallim i sjelljes</p> <p>☒ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitetet</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>☐ Tjetër: pra në një episode sjellje ndodhi riudhëzimi veraba, shpërblimi pasi e realizoi dhe më pas A e përshkallëzoi sjelljen po me agresivitet dhe tërheqje nga aktivitetit</p>

Aneks V

Format për Sjelljen Problematike

Emri i Fëmijës: A.SH

Data: 08/09/2017

Sjellja Problematike: Refuzime te shprehura me agresivitet

	Kur? (Koha dhe dita)	Ku? (Vendi-dhoma e mësimit/mjedisi sportive, etj))	Kush? (kush është zakonisht prezent)
Ka shumë gjasa të ndodhë:	Kur i komunikohet një komandë e cila kërkon angazhim nga ana e tij	Ne ambiente ku pritet te angazhohet, sin ë klasën e terapisë së grupit, në klasën e terapisë individuale, në mensë etj	Terapistja e grupit Terapistja Individuale
Ka pak gjasa të ndodhë:	Kur qëndron në tavolinë me lodrat e e imëta, të preferuarat e tij dhe merr kohën që dëshiron për ti bërë gjëart sic dëshiron	Në palestër, tek këndi i lojrave kur zhvillohen më së shumti aktivitetet të lira argëtuese dhe mund ti krijohen hapsira për të përmbushur dshirat e tij personale.	Terapistja e grupit
Ka ndodhur për herë të parë:	Kjo është një sjellje që ka filluar gradualisht por që evidentohet se ka lidhje me momentin kur i adresohen komanda per te zhvilluar nje aktivitet.	Në ambientin e terapisë se grupit.	Terapistja e grupit

Nëse fëmija përdori fjalët në vend të veprimeve, çfarë mendoni se po përpiqej të thoshte kur kryente sjelljen?

Fëmija nuk është verbal dhe reagimit e tij janë përmes xhesteve dhe veprimeve aggressive.

Çfarë u përpoq të arrinte dhe me çfarë rezultatesh?

A përpiqet të arrij të qëndroj i pavarur, pa aktivitet, nuk toleron komandat dhe shpesh herë përmes agresivitetit ia del të marri atë cfarëështë i interesuar.

Aneks VI

Formati i Vlerësimit të Mjedisit

Ky format përdoret për vlerësimin e mjedisit dhe ndikimin e tij mbi sjelljen e fëmijës dhe duhet përdorur në kombinim me vlerësimin e funksionit të sjelljes dhe informacione të tjera që do të ndihmojnë në zhvillimin e strategjive të ndërhyrjes. Ky format përdoret pasi sjellja është përcaktuar qartë dhe në mënyrë konkrete. Mjedis këtu nënkupton mjedisin ku sjellja ndodh më shpesh.

- Janë plotësuar nevojat bazike të fëmijës (ushqim, krevati, shëndeti, higjiena)?
Po
- I është siguruar mbikqyrje fëmijës në këtë kohë?
Fëmija është i mbikqyrur në cdo moment pasi terapistja e grupit është ajo që i mbikqyr fëmijët në cdo moment të ditës
- Janë kujdestarët/et në dijeni për nevojat/kushtet ku ndodhet fëmija?
Po, pasi sjellja e tij është shqetësim real për stafin dhe është bërë shkas për mbledhje të ekipit të specialisteve të cilët analizojnë edhe nevojat e fëmijës.
- Kanë kujdestarët/et marrëdhënie pozitive/mbështetëse me fëmijën?

Në mënyrë të vecante me A tregohet kujdes për të ndërtuar një raport pozitiv dhe shpesh herë A e demonstron përmes episodeve ku shfaq afeksion për terapisten, duke e perqafuar por që shume shpejt zvendësohet me sjelljen dominante që është agresiviteti.

- Komunikojnë në mënyrë efektive kujdestarët/et me fëmijën?
Komunikimi me A është tepër i kujdesshëm pra më zë të qetë, të ulët dhe me intonacion që fton në bashkëpunim.
- Kanë kujdestarët/et pritshmëri pozitive realiste për sjelljen e fëmijës?
Në këto momente sjellja është tepër e vështirë por patjetër që presim përmirësime sepse A është një fëmijë i cili në periudha të caktuara ka ndërvepruar mjaft mirë dhe ka arritur të përfitoj shumë nga shërbimi.
- A kanë kujdestarët/et kohën/energjinë/motivimin/njohuritë&aftësitë për të zbatuar strategjinë ndërhyrjes (nëse ka një të tillë)?
Edhe stafi i kujdestarëve bëhet pjesë e trajnimeve që ngrejnë kapacitetet

për të ofruar shërbim cilësor. Shpesh herë me ta punohet për ti mbajtur të motivuar dhe të gatshëm për të realizuar ato ndërhyrje të specializuara që janë domosdoshmëri për fëmijët.

- A mund të shohë fëmija model pozitiv të sjelljes së dëshirueshme gjatë gjithë kohës/rregullisht?
Një nga parimet e punës është pikërisht ofrimi i një modeli pozitiv të sjelljes përkundrejt asaj cfarë demonstroi fëmija për ta trajnuar sesi ai duhet të sillet.
- Deri në ç' shkallë mundet fëmija të parashikojë dhe të kontrollojë ngjarjet menjëherë në mjedisin ku ndodhet?
Mendojmë dhe vlerësojmë se A kryen sjellje të qëllimshme dhe të parashikuara nga nana e tij dhe nganjëherë nëse ndërhyrja nuk është ajo më e përshtatshme atëherë edhe situatë i del jashtë kontrollit. Këto janë edhe momnetet më të vështira për ta përballuar agresivitetin dhe gjithë sjelljet e tij problematike.
- A është fëmija i kënaqur në mjedisin ku ndodhet? Mos po ndodh ndonjë gjë tjetër shqetësuese/stresuese në jetën e tij/saj?
Ajo që konstatohet është se fëmija vjen me dëshirë në qëndër, mbështetur edhe nga informacioni i prinderve teksa e nisin në mëngjes, edhe teksa drejtohet për në klasë shkon me vrap dhe me shumë dëshirë por pikërisht aty A pretendon dhe ka dëshirë të sillet sipas dëshirave të tij dhe ta shfrytëzojë ambjentin sikurse atij i pëlqen, pa angazhime, pa komanda. Vihet re gjithashtu se shpesh herë shfaq afeksion ndaj terapistes dhe fëmijëve, dhe kjo tregon se shqetësimi i tij nuk lidhet pikërisht as me ambjentin dhe as me personat por pikërisht me angazhimin dhe privimin nga dëshirat për të vepruar ashtu si ai vetë e mendon.
- Cilat janë pasojat/implikimet më të mëdha të sjelljes problematike?
Dëmtimi fizik i fëmijëve dhe stafit sigurisht është një çështje shumë problematike.
Emocionet dhe shqetësimet që ai provon në ato moment sigurisht që nuk janë aspak ndihmuese për të. Refuzimi i vazhdueshëm për të qënë aktiv dhe për të përfituar nga programi është sërish një shqetësimi i madh pasi në synojmë të ngrejmë kapacitetet e tij ditë pas dite dhe e gjithë kjo situatë e ka vështirësuar punën me të.
 - Është në të mirën e fëmijës të ndryshojë sjelljen?
Patjetër që po për arsye që më sipër u përmendën

- A fiton ndonjë person/njësi tjetër nga ndryshimi i sjelljes/ ose mosndryshimi i saj.

Fëmijët do të jenë më të qetë dhe më të përqëndruar përtej frikës që u shkakton A vazhdimisht

Terapsitja do të mund të realizojë në mënyrë më cilësore programin.

Aneks VII

Formati i Kohëzgjatjes së Sjelljes

Fëmija: A. SH

Muaji/Viti: Shtator 2017

Sjellja: Luhatje emocionale të shpeshta shoqëruar me sjellje agresive

Përshkrimi i sjelljes: _____

KOHËZGJATJA min.

25																																				
24																																				
23																																				
22																																				
21																																				
20																																				
19																																				
18																																				
17																																				
16																																				
15																																				
14																																				
13																																				
12																																				
11																																				
10				X	X																															
9																																				
8										X																										
7					X	X																														
6																																				
5				X																																
4				x 2 episode	x 2 episode	X	x 2 episode	X																												
3							x 2 episode																													
2				x 2 episode		X	X	X																												
1																																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31					

DATA

Aneks VIII

Formati i kohës kur ndodh sjellja

Fëmija A.SH

Muaji/Viti Shtator 2017

Sjellja :Luhatje emocionale të shpeshta shoqëruar me sjellje agresive

_____ _____ _____

Data	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
6:00																															
6:30																															
7:00																															
7:30																															
8:00																															
8:30						X																									
9:00				X	X																										
9:30				X																											
10:00			X	X																											
10:30					X	X																									
11:00				X		X																									
11:30																															
12:00						X																									
12:30																															
1:00			X		X	X																									
1:30			X																												
2:00			X		X																										
2:30																															
3:00																															
3:30																															
4:00																															
4:30																															
5:00																															
5:30																															
6:00																															
6:30																															
7:00																															
7:30																															
8:00																															
8:30																															

Aneks IX

Shkalla e Vlerësimit të Motivit

Shkalla e Vlerësimit të Motivit ndihmon që stafi të vlerësojë motivin pse fëmija kryen një sjellje të caktuar.

Emri: K.M Shkalla: _____ Data: 18/09/2017

Emërtoni dhe përshkruani sjelljen: Sjellje aggressive ndaj vetes dhe stafit

Pyetjet	Asnjë-herë	Pothuajse asnjëherë	Rrallë	Gjysmën e kohës	Zakonisht	Pothuajse gjithmonë	Gjithmonë
	0	1	2	3	4	5	6
1. Do të ndodhte sjellja në mënyrë të vazhdueshme nëse fëmija lihej vetëm për periudha të gjata kohe?					X		
2. A ndodh sjellja pas një kërkesë që e ngarkon fëmijën me detyrë të vështirë?						X	
3. Ndodh sjellja si përgjigje ndaj bashkëbisedimit tuaj (stafit) me fëmijë/staf të tjerë në dhomë/zonë?			X				
4. A ndodh sjellja për të marrë një lodër, ushqim, ose një aktivitet ku është thënë që nuk mund ta ketë/nuk mund të marrë pjesë?							X
5. A do të shfaqej sjellja në mënyrë të përsëritur, në të njëjtën mënyrë, për periudhë të gjatë kohe, nëse fëmija do të ishte vetëm? (psh. përplasja para/mbrapa për 1 orë).					X		
6. A shfaqet sjellja kur fëmija bën ndonjë kërkesë?					X		
7. A shfaqet sjellja kur ju ndaloni së ndjekuri fëmijën?				X			
8. A shfaqet sjellja kur ju i merrni një ushqim, lodër, apo nuk e lejoni të bëjë një aktivitet?						X	

9. Ju duket sikur fëmija kënaqet duke e bërë sjelljen? (Ndjehet, shijon,duket, nuhatet, dhëgjohe si kënaqësi)							X	
10. A duket se fëmija e bën sjelljen për t'ju shqetësuar/mërzitur kur i kërkoni të bëjë atë që i keni kërkuar?							X	
11. A duket se fëmija e bën këtë sjellje për t'u shqetësuar apo mërzitur kur ju nuk i kushtoni vëmendje? (psh. kur jeni duke folur me dikë tjetër)			X					
12. A ndalon sjellja menjëherë pas ii jepni ushqimin, lodrën apo aktivitetin e kërkuar (nga fëmija)?				X				
13. Kur ndodh sjellja a duket se fëmija është i qetë dhe i pavetëdijshëm se çfarë ndodh rrotull tij/saj?								
14. A ndalon sjellja menjëherë (1-5 min) pasi ju ndaloni së punuari/ bëri kërkesa ndaj fëmijës?				X				
15. A duket se fëmija bën sjelljen se do që të shpenzoni kohë me të?			X					
16. A ndodh sjellja kur fëmijës i thuhet se nuk të bëjë diçka që do ta bëjë?							X	

Aneks X

Analiza dhe Përmbledhja e Shkallës së Vlerësimit të Motivit

Fëmija : _____ Data: _____

Sjellja problematike: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

Vendi: _____

Niveli	Shqisore	Arratisje	Vëmendje	Sjellje e qëllimshme
Mediana e nivelit:				

Pasi të keni vlerësuar çdo format të Shkallës së Vlerësimit të Motivit, vendosni nivelin (duke filluar nga 1 më i lartë te 4 më i ulët) në kolonën përkatëse të funksionit. Pasi keni hedhur të gjitha nivelet për funksionet e sjelljes, shënoni në rreshtin "Mediana e nivelit) mesataren e të gjitha vlerësimeve që keni vendosur në kolonën e çdo funksioni. Rrethoni funksionin/motivin që rezulton të përmbushë kjo sjellje.

Funksioni (et) më të mundura: _____

Aneks XI

Pyetjet për Funkcionin e Sjelljes

Emri i fëmijës: A.SH

Data: 08/09/2017

Emri i stafit që plotëson formatin: Terapiste grupit

Emërtimi i problemit dhe përshkrimi: Luhatje emocionale të shpeshta shoqëruar me sjellje agresive

Përdorni shkallën se kur e kryen sjelljen fëmija në situatat e përshkruara.

X	0	1	2	3
Përrjashtohet	Asnjëherë	Rrallëherë	Disa herë	Shpeshherë

- ___2___ 1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.
- ___3___ 2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.
- ___2___ 3. Përfshihet në sjellje si një formë "vet-stimulimi".
- ___1___ 4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.
- ___3___ 5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.
- ___ ___ 6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.
- ___3___ 7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).
- ___x___ 8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.
- ___2___ 9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.
- ___3___ 10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.
- ___2___ 11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.
- ___3___ 12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.
- ___1___ 13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.
- ___2___ 14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.
- ___3___ 15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.

- ___2___ 16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.
- ___3___ 17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.
- ___3___ 18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.
- ___1___ 19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.
- ___3___ 20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.
- ___2___ 21. Duket sikur thotë “hajde më shih” ose “më shih” kur është duke kryer sjelljen.
- ___3___ 22. Duket sikur thotë “më lër rehat” ose “mjaft më kërkove të bëj këtë” kur është duke kryer sjelljen.
- ___x___ 23. Duket sikur kënaqet duke u sjelle në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njerit tjetër në dhomë.
- ___3___ 24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.
- ___3___ 25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.

Aneks XII

Rezultatet për pyetjet e funksionit të sjelljes

Emri i fëmijës: A.SH

Data:08/09/2017

Emri i stafit që plotëson formatin : Terapistja e grupit

Sjellja problematike dhe përshkrimi: Mungesë bashkepunimi e shprehur me agresivitet të lartë

Vëmendja

Pikët

1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.	2
6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.	0
11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.	2
16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.	2
21. Duket sikur thotë "hajde më shih" ose "më shih" kur është duke kryer sjelljen.	2
Pikët total	8

Arratisja

2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.	3
7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).	3
12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.	3
17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.	3
22. Duket sikur thotë "më lër rehat" ose "mjaft më kërkove të bëj këtë" kur është duke kryer sjelljen.	3
Pikët total	15

Sjellje jo-sociale

3. Përfshihet në sjellje si një formë "vet-stimulimi"	1
8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.	0
13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.	1
18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.	3
23. Duket sikur kënaqet duke u sjellë në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njeri tjetër në dhomë.	0
Pikët total	5

Fizike

4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.	1
9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.	1
14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.	1
19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.	1
24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.	1
Pikët total	5

Sjellje të qëllimshme

5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.	3
10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.	3
15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.	3
20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.	3
25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.	3
Pikët total	15

Aneks XIII

Formati i Raportimit të Incidenteve

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i ngjarjes:

Objekte të rrezikshme të përfshira:

Masat e marra:

Nevoja shëndetësore të fëmijës:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masave:

1. _____
2. _____

Aneks XIV

Formati i Dokumentimit të Kohës së Veçimit

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i sjelljes:

Koha e fillimit të veçimit:

Koha e përfundimit të veçimit:

Emri i stafit që mbikqyri fëmijën:

Nevoja shëndetësore të fëmijës gjatë veçimit:

Nevoja shëndetësore të fëmijës pas veçimit:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masës së veçimit:

1. _____

2. _____

Rasti Nr. 3

Aneks II

Përmbledhja e modelit të Vlerësimit Funkcional të Sjelljes

Mbledhja e informacionit ndihmon për hartimin e një plani për ndryshimin e sjelljes. Ky informacion duhet të mblidhet nga punonjësit që janë në kontakt me fëmijën, në bashkëpunim me terapistin e sjelljes dhe prindërit/kujdestarët.

Pyetjet e mëposhtme ndihmojnë për të marrë informacionin e nevojshëm që do përdoret për analizën e sjelljes:

- **Cila është sjellja? Vëzhgoni, emërtoni dhe përshkruani sjelljen.**
A nis të qaj dhe të bërtasi në momentin që terapistja i komunikon një kërkesë për të kryer një sjellje të caktuar. Menjëherë A shpërthen me disa reagime të papaërshtatshme edhe duke verbalizuar fjale pa kuptim në mnyrë të shpejtë dhe të tensionuar, hedh objektet në tokë, shtrihet, përplaslet apo dhe shtyn fëmijët që mund të jenë afër me të.
- **Ku ndodhi sjellja? Përshkruani vendin apo mjedisin ku ndodhi sjellja.**
Sjellja nuk mund të inkuadrohet në një ambient të caktuar pasi A reagon njësoj në secilin ambient, në klasën ku zhvillohen programet në grup, në ambientin ku zhvillohet terapia individuale, në autobus kur realizohet transporti, në sallën e ngrënies etj.
- **Kush u përfshi në kohën kur ndodhi sjellja? Shkruani emrat e personave që ishin në mjedis para, gjatë dhe pas shfaqjes së sjelljes.**
Personat me të cilët vajza aktivizohet dhe ndërvepron janë terapistaj individuale dhe terapistja e grupit.
- **Kur ndodhi sjellja? Përcaktoni kohën kur sjellja shfaqet zakonisht.**
Sjellja ndodh sa herë që I adresohet një kërkesë nga ana e terapisteve, pra pa bërë diferencime në kohë. Sjellja lidhet më kohën kur I adresohen. Sjellja ndodh përgjatë gjithë ditës dhe sa herë që terapistja angazhohet ta vendosi në pozita pune fëmijën A.

- **Pse ndodhi sjellja? Bëni hipoteza për funksionet ose shkaqet e sjelljes.**
Sjellja e saj mendoj se ndodh për të shmangur angazhimin.
- **Përcaktoni çfarë ndodhi para dhe pas shfaqjes së sjelljes.**
Para sjelljes i adresohet zakonisht një kërkesë për anagazhim, dhe pas sjelljes refuzon cdo lloj komunikimi bashkëpunimi apo angazhimi sado i thjeshtë të jetë ai. Shpesh herë sjellja përshkallëzohet nëse terapistja ndërhyr.

Merrni në konsideratë funksione të ndryshme të sjelljes. Studiuesit kanë përcaktuar tre funksione kryesore të sjelljeve sfiduese: 1) për të marrë vëmendje ose gjëra të tjera të dëshiruara (dëshira dhe nevoja); 2) për të shmangur ngjarje ose aktivitete të padëshiruara; 3) si një përgjigje ndaj përjetimit fizik ose ndjesor (dhimbje, mosrehati ose për t'u ndjerë mirë).

- **Sa shpesh ndodh sjellja problematike?**
Sjellja ka gjasa të ndodhi aq shpesh sa herë I adresohen komanda për të kryer një performancë të caktuar.
- **Çfarë ndodh kur fëmijës i mësohet një sjellje zëvendësuese/e re, kur mjedisi ndryshon ose faktorët nxitës largohen?**
Gjithmonë A-së I ofrohet një model pozitiv I sjelljes për ta vënë përballë sjelljes jot ë përshtatshme, por vihet re se ajo qetësohet plotësisht vetëm nese nuk e realizon atë që I kërkohet. Në momentin kur me ndihmë verbale dhe fizike e kryen nje perfomancë të caktuar A e shoqëron atë me të qara, të bërtitura dhe hedhje tej të obbjekteve me të cilat po zhvillohet performance.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe pasojën/shpërblimin që merr fëmija nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: A.M.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
04/09/2017	Në programin e punës individuale	Terapistja e grupit	Iu kërkua të ulet në tavolinë për të realizuar një performancë	A nis të qajë dhe të bërtasë, madje e shoqëron edhe me vrapim nëpër klasë dhe hedhje të cilat e shtojnë më shumë tensionin që ajo nxit në ambient.	Si fillim sjellja e saj injorohet dhe sapo i komunikohet sërisht përshkallëzoi sjelljen Shmangu angazhimin përmes sjelljes.
04/09/2017	Në momentum e mbyljes së programit për të kaluar në programin tjetër	Terapistja e grupit	Iu kërkua të mbledhi njetet dhe ti vendosi në dollap	Sjellja përsëritet në të njëjtën formë	Sjellja injorohet si fillim, madje terapistja e ndihmonta realizojnë një performancë dorë me dorë duke e shpërblyer në fund me një pushim të shkurtër duke ia komunikuar .

04/09/2017	Në programin e aktivitetit fizik	Terapistja e grupit	Iu kërkua të kapet nga dora me shokët teksa po shkojnë në palestër	Sjellja përsëritet në të njëjtën formë dhe ka tendencë të vrapojë përpara shokëve pa realizuar atë çfarë terapistja i kërkoi	Pas ndërhyrjes së terapistes sfidon përmes të qeshurave dhe vrapimit. Mori vëmëndjen dhe arriti qëllimin.
04/09/2017	Në kohën e ngrënies në mensë	Terapistja e grupit	Iu kërkua të hajë ushqimin e pavarur.(ushqim të cilin e ka pjese të menusë së preferuar nga inf që ka dhënë nëna)	Sjellja përsëritet në të njëjtën formë madje menjëherë sapo dëgjon ti përmendet emri, nis të qaje të bërtasë dhe shtrihet në tokë duke përplasur këmbët .	Sjellja e A-së u injorua Sapo u qetësua iu dha vemendje dhe u udhëzua sërish por përsëriti sjelljen jot ë përshtatshme

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Emri i fëmijës: A.M.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
05/09/2017	Përgjatë transportit në mëngjes	Terapistja e grupit Mbështetësjja në transport	Në itinerarin e zakonshëm po bëhej transport dhe secili nga përfituesit ishte i qetë. Kishte pak muzik që dukej se nuk shqetësonte askënd	A hipi me këmbë mbi sedilje dhe fillon të qesh pa pushim. Ndërkohë terapistja i jep komandën “ të lutem ulu bukur”. A menjëherë nisi të qajë dhe të përshkallëzoj sjelljen e saj duke u hedhur edhe më shumë mbi sediljedhe duke përplasur edhe duart tek mbështetësja e kokës. Më pas u ul poshtë dhe nuk pranoi të ngjitej dhe të ulej në mënyrë korrekte.	Terapistja pa i folur vetëm i zgjati dorën duke e pritur derisa të qetësohej dhe më pas u ul normalisht. Pas pak e përsëriti sjelljen
05/09/2017	Në programin e autonomisë	Terapistja e grupit	Fëmijët përmes komandave po trajnoheshin sit ë njohin objektet personale dhe ti vendosin në vendin e tyre (canta/veshje/këpucët) Disa më të pavarur e disa me ndihme verbale a fizike po zhvillonin programin. Terapistja i kërkoi A të zgjedhi cantën e saj mbi tavolinë dh eta vendosi në varëse.	A refuzoi menjëherë dhe nisi të qajë e të bërtasë. U hodh nga karrikja dhe u shtri në tokë duke përplasur këmbët	U injorua sjellja e saj për një moment. A pushoi për pak për të studiuar reagimin e terapistes dhe teksa në atë moment terapistja iu drejtua sërisht A nisi të shfaqj të njëjtën sjellje me britma të qara dhe një mori fjalësh pa kuptim por që të krijojnë idene vetëm të refuzimit .

05/09/2017	Në programin e punës së pavarur	Terapistja e grupit	Iu kërkua të vazhdoj sekuencën që i është lënë si angazhim.	A si fillim refuzon të dëgjoj dhe qesh duke rrëzuar disa prej tyre në tokë. Menjëherë sa u përsërit komanda A nisi të shfaq sjelljen e saj me të cilën iu përgjigjet komandave të terapistes duke qarë, duke bërtitur, hodhi rruazat në tokë dhe vetë u shtri duke u përplasur si zakonisht	Prita sa u qetësua duke i dhënë vëmendje fëmijëve të tjerë për ta injoruar veprimin e saj dhe menjëherë sapo u qetësua i zgjata dorën për të bashkëpunuar në mbledhjen e mjeteve të hedhura në tokë e më qëllim vazhdimin e programit. Reagimi i saj u përsërit sapo i komunikova " të lutem ngrihu dhe do mbledhim bashkë rruazat në tapet" por këtë herë me ndihmë fizike edhe përmes refuzimit të saj e cuam detyrën deri në fund.
05/09/2017	Në terapinë individuale	Terapistja individuale	Terapistja i kërkoi A të emërtoj disa imazhe që i përkasin objekteve të kuzhinës	Menjëherë A nis të qajë, u ul nga karrinja në tapet dhe me përplasje të këmbëve e shtoi më shumë zërin dhe të bërtiturat. Pushoi për pak duke pritur reagimin e terapistes dhe më pas vazhdoi sërisht	U injorua veprimi i saj dhe menjëherë sapo ajo pushoi iu komunikua " unë pot të pres A, qetësohu dhe hajde të uletsh", " unë e di që t i thuaj shumë bukur dhe pot të pres" Pas 3 minutash thjesht i zgjata dorën dhe e ftova të ulej. Vazhdoi të punoj për 2-3 minuta dhe sjellja u përsërit. U ndoq e njëjta teknikë nga terapistja.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Emri i fëmijës: A.M.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
06/09/2017	Në programin e autonomisë	Terapistja e grupit	Iu adresua komanda për të hequr corapet të cilat do i vishnin përsëri të pamvarur.	Refuzim i shprehur me të qara, të bërtitura dhe përplasje të këmbëve në tokë.	U injorua sjellja e saj dhe programi vazhdoi me pjesën tjetër të grupit. A qëndroi për rreth 3 minuta në tokë e më pas u ul sërish në tavolinën e përbashkët duke qeshur. U përsërit komanda dhe më pak ndihmë fizike nga terapistja u realizua zhveshja/veshja e corapeve. Në fund u shpërblye me një lodër të preferuar të cilën e mbajti për 1 minutë.
06/09/2017	Në kohën e mësimit të higjienës personale (në kuadër të autonomisë)	Terapistja e grupit	Iu kërkua të hapi pasten dhe vendosi pak tek furca për të larë dhëmbët në vazhdim	A refuzoi duke u kthyer kurrizin si fillim dhe duke mbajtur distancë shoqëruar me të qara dhe përplasje të këmbëve	Pa folur fare u dha në dorë furca me pastën e vendosur duke e nxitur me ndihmë fizike të furcojve dhëmbët. A mbyll gojën dhe qesh dhe kjo zgjati disa sekonda derisa filloi të furcojë 5-6 herë dhe menjëherë lau furcën për ta vendosur në vend menjëherë.

06/09/2017	Përgjatë ngjënies në mensë	Terapistja e grupit Terapistja individuale	Nuk mban qëndrim korrekt në tavolinë por kthehet mbrapsh duke qeshur. Iu kërkua të qëndroj bukur dhe të konsumojë ushqimin.	A menjëherë u shtri në tokë duke qarë , pastaj pushoi dhe qeshi e pastaj sërish vazhdoi të qajë.	U injorua veprimi i saj dhe pas 2-3 minutash kur ajo kishte pushuar dhe thjesht rrinte aty i zgjata dorën dhe u ul në karrike. Përmes shpërblimeve verbale nisi të konsumojë edhe ushqimin
06/09/2017	Në terapinë individuale	Terapistja individuale	I dhash komandën për të ndërtuar një instruksion si modeli me kuba	Filloi të qajë dhe menjëherë hodhi kubat në tokë.refuzoi të bashkëpumpjë duke u kthyer anash pa qëndruar drejt dhe ballë për ballë	U injorua sjellja duke mbajtur parasysh rrezikun e dëmtimit. Sapo u qetësua menjëherë me komandë përmes xhesteve i mblodhëm sëbashku kubat dhe u rikthyem në tavolinë.
06/09/2017	Përgjatë momentit të parapërgatitjes për të ikur në shtëpi	Terapistja e grupit	Fëmijët ishin në lëvizje duke u përgatitur për tu larguar. Ndërkohë mbi tavolinë ishin disa mjete. A iu kërkua ti mbledhi dhe ti vendosi në dollap sepse kemi mbaruar dhe do ikim në shtëpi.	Reagimi ishte si zakonisht. Të qara, bërtitje dhe përplasje e këmbëve në tapet.	U injorua sjellja dhe menjëherë në momentin e qetësimitë ndihmova ti mbledhim sëbashku lodrat e ti vendosim në dollap. Pas kësaj e shpërbleva menjëherë duke bërë një lojë me rrotullim që asaj i pëlqen shume.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Emri i fëmijës: A.M.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
07/09/2017	Përgjatë transportit për në qendër	Terapistja e grupit Mbështetësja në transport	Në një moment A duke qeshur zbriti nga sedilja dhe u ul poshte. Shpesh provokonte reagime duke i treguar terapistes për veprimin që po bënte. Me shumë qetësi iu kërkoi të ulej bukur.	Si fillim nisi të shtojë të qeshurën dhe teksa id hash dorën të ngrihej ajo u ngrit në një moment dhe u ul sërisht atje ku ishte	Sjellja u injorua për disa minuta deri në qetësimin e të qeshurave dhe në një moment qetësie sërisht i zgjata dorën për ta ulur korrekt. Pasi u ul u shpërblenë mënyrë verbale të cilat A- së i pëlqejnë shumë
07/09/2017	Përgjatë programit që zhvillohet në tavolinën e përbashkët me shoqët e grupit	Terapistja e grupit	Po ndërtohej një konstruksion dhe secili prej fëmijëve vendoste një pjesë me komandë verbale. Iu dha komanda për të vepruar A-së, të vendosi një pjesë në konstruksionin e përbashkët	A mori pjesën e hodhi në tokë/ nisi të qeshë.	Veprimi u injorua vazhdoi puna me fëmijët e tjerë. Kur i erdhi sërisht rradha A-së i kërkova ta marrë pjesën n e hedhur në tapet dhe ta vendosi. Me qetësi shkoi e mori dhe e vendosi. U shpërblenë me “ bravo” dhe duartrokitja nga i gjithë grupi përmes instruksioneve normalisht.
07/09/2017	Në momentin terapisë individuale	Terapistja individuale	Pasi e realizoi një performancë iu kërkua ta përsërisim atë ashtu sikurse është e parashikuar për ta përforuar saktësinë e performancës.	Menjherë nisi të qaje dhe të refuzoj duke u kthyer në ananën e djathtë të saj	Qetësisht i komunikova, “ une e di qe ti e formon shumë bukur vajzën” dhe “ unë do të pres derisa tit të qetësohesh A.” Pas rreth 2 minutash u qetësua dhe rifilluam performancën.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Emri i fëmijës: A.M.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
08/09/2017	Përgjatë terapisë individuale	Terapistja e grupit	A ishte e qetë dhe e ulur në tavolinë. Po punohej me komanda aksion për Ndërkohë u kalua tek konceptet MBI/NËN të zbatuara në praktikë. A-së iu kërkua të marri topin dh e ta vendosi mbi tavolinë.	Refuzoi të ngrihej dhe nisi të qajë por ishte një situatë që kaloi shumë shpejt	U injorua sjellja dhe pas kësaj vazhdoi terapia normalisht.
08/09/2017	Përgjatë momentit të punës së pavarur në tavolinën individuale	Terapistja e grupit	Teksa A po bënte seleksionime të objekteve në bazë të formës, vura re që ndaloi dhe nuk po angazhohej vecse po rrinte/ qeshte dhe në një moment u ngrit duke lëvizur me vrap nëpër klasë. Iu kërkua të kthehej në tavolinë e të përfundonte punën e nisur	A shfaqti sjellje provokuese herë duke bërë sikur po drejtohej nga tavolina e më pas largohej me vrap e njëkohësisht studiointe reagimin e terapsites(nëse do i shkoja pas për ta ulur)	U injorua sjellja por u përshkallëzua duke rritur rrezikun e dëmtimit.mori vëmëndjen e kërkuar nga stafi

Aneks IV

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar

Faktori nxitës	Sjellja	Pasoja/Shpërblimi
Kohëzgjatja e ngjarjes: 3 minuta x_ Jepet detyra ___ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë ___ Asnjë aktivitet ___ Koha e zgjimit ___ Pa vëmendje ___ Tjetër: _____	x_ Refuzim (injoron udhëzimet) x_ Agresion verbal (bërtitje) x_ Të qara ___ Ankesa për dhimbje ___ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasia e dverve, etj.) x_ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) x_ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) x_ Tjetër tendencë për tu shtrirë ne tokë duke perpl	___ Riudhëzim verbal ___ Injorim ___ Shpërblim ___ Përsëritje e kërkesës ___ Ndërprerje e detyrës ___ Ndalim i sjelljes x_ Sjellja përshkallëzohet ___ Fiton akses në aktivitete ___ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët ___ Tjetër _____
Kohëzgjatja e ngjarjes: 2 minuta x_ Jepet detyra ___ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë ___ Asnjë aktivitet ___ Koha e zgjimit ___ Pa vëmendje ___ Tjetër: _____	x_ Refuzim (injoron udhëzimet) x_ Agresion verbal (bërtitje) x_ Të qara ___ Ankesa për dhimbje x_ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasia e dverve, etj.) x_ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) ___ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) X_ Tjetër shtrihet dhe përplas këmbët në tokë	___ Riudhëzim verbal ___ Injorim ___ Shpërblim ___ Përsëritje e kërkesës ___ Ndërprerje e detyrës ___ Ndalim i sjelljes ___ Sjellja përshkallëzohet ___ Fiton akses në aktivitete x_ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët ___ Tjetër _____

<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 2minuta</p> <p>___ Jepet detyra</p> <p>___ x_Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>___ Asnjë aktivitet</p> <p>___ Koha e zgjimit</p> <p>___ Pa vëmendje</p> <p>___ Tjetër: _____</p>	<p>___ x_Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>___ x_Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>___ Të qara</p> <p>___ Ankesa për dhimbje</p> <p>___ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>___ x_Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>___ x_Arratisje (içka nga dhoma, etj.)</p> <p>___ Tjetër _____</p>	<p>Riudhëzim verbal</p> <p>___ Injorim</p> <p>___ Shpërblim</p> <p>___ Përsëritje e kërkesës</p> <p>___ Ndërprerje e detyrës</p> <p>___ Ndalim i sjelljes</p> <p>___ x_Sjellja përshkallëzohet</p> <p>___ Fiton akses në aktivitete</p> <p>___ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>___ Tjetër _____</p>
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 5 minuta</p> <p>___ Jepet detyra</p> <p>___ x_Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>___ Asnjë aktivitet</p> <p>___ Koha e zgjimit</p> <p>___ Pa vëmendje</p> <p>___ Tjetër: _____</p>	<p>___ x_Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>___ x_Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>___ Të qara</p> <p>___ Ankesa për dhimbje</p> <p>___ x_Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>___ x_Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>___ x_Arratisje (içka nga dhoma, etj.)</p> <p>___ Tjetër _____</p>	<p>Riudhëzim verbal</p> <p>___ Injorim</p> <p>___ Shpërblim</p> <p>___ Përsëritje e kërkesës</p> <p>___ Ndërprerje e detyrës</p> <p>___ Ndalim i sjelljes</p> <p>___ x_Sjellja përshkallëzohet</p> <p>___ Fiton akses në aktivitete</p> <p>___ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>___ Tjetër _____</p>

Aneks V

Format për Sjelljen Problematike

Emri i Fëmijës: _____

Data: 04/09/2017

Sjellja Problematike: _____

	Kur? (Koha dhe dita)	Ku? (Vendi-dhoma e mësimit/ mjedisi sportive, etj))	Kush? (kush është zakonisht prezent)
Ka shumë gjasa të ndodhë:	Në cdo orë dhe në cdo kohë që i adresohet një kërkesë për angazhim	Sjellja e saj nuk lidhet me një vend të caktuar dhe ka gjasa të ndodhi në secilin vend ku mund të ndodhen dhe i kërkohet të kryejë një detyrë të caktuar, pra në dhomën e terapisë së grupit, në dhomën e terapisë individuale, në mensë, në orridor, në palestër, tek lodrat, në shëtitje, në autobus, etj.	Terapistja e grupit Terapistja individuale Shokët e grupit
Ka pak gjasa të ndodhë:	Teksa lihet e lirë dhe nuk i kërkohet të kryejë një detyrë	Tek lodrat/filmi/palestër pasi aty aktiviteti krijon më tepër mundësi argetimi sesa impenjime të cilat mund ta shqetësojnë rastin në fjalë.	Terapistja e grupit
Ka ndodhur për herë të parë:	Që në momentin kur u përfshi në procesin e vlerësimit të aftësive, në takimin e parë	Ne ambjentin e terapisë individuale ku u bë edhe vlerësimi i aftësive të fëmijës sipas fushave të zhvillimit.	Terapistja individuale

Nëse fëmija përdori fjalët në vend të veprimeve, çfarë mendoni se po përpiqej të thoshte kur kryente sjelljen?

Nëse do mund të përdorte një komunikim të qartë, mendoj se do shprehej: “ më lini rehat, nuk dua të punoj, e kam shumë të vështirë”, dhe është ky pikërisht reagimi i saj përmes sjelljes së de,ostruar sa herë është përballë një detyre sado e thjeshtë të jetë ajo për tu realizuar.

Çfarë u përpoq të arrinte dhe me çfarë rezultatesh?

U përpoq të shmangi angazhimin përballë një kërkesë të cilën ia adreson terapistja. A është mjaft rezistente dhe përmes sjelljes së saj sidomos në grup arrin ta shmangi pasi në ato moment shqetësohet gjithë grupi dhe programi nuk funksionon ashtu si do duhej.

Aneks VI

Formati i Vlerësimit të Mjedisit

Ky format përdoret për vlerësimin e mjedisit dhe ndikimin e tij mbi sjelljen e fëmijës dhe duhet përdorur në kombinim me vlerësimin e funksionit të sjelljes dhe informacione të tjera që do të ndihmojnë në zhvillimin e strategjive të ndërhyrjes. Ky format përdoret pasi sjellja është përcaktuar qartë dhe në mënyrë konkrete. Mjedis këtu nënkupton mjedisin ku sjellja ndodh më shpesh.

- Janë plotësuar nevojat bazike të fëmijës (ushqim, krevati, shëndeti, higjena)?
Po, pasi sjellja ndodh edhe pasi ka ngrënë ushqimin, ka realizuar veprimet zinxhir pra tualet dhe higjenë.
- I është siguruar mbikqyrje fëmijës në këtë kohë?
Fëmija është i mbikqyrur në cdo moment pasi terapistja e grupit është ajo që i mbikqyr fëmijët në cdo moment të ditës
- Janë kujdestarët/et në dijeni për nevojat/kushtet ku ndodhet fëmija?
Po, pasi duke qënë prezente është dhe në dijeni për nevojat.
- Kanë kujdestarët/et marrëdhënie pozitive/mbështetëse me fëmijën?
Në cdo moment përpiqen të krijojnë një qasje pozitive me fëmijën
- Komunikojnë në mënyrë efektive kujdestarët/et me fëmijën?
Terapistet përpiqen të gjejnë forma të komunikimit të cilat do e ndihmojnë Alesian të jetë më e qetë dhe bashkëpunuese.
- Kanë kujdestarët/et pritshmëri pozitive realiste për sjelljen e fëmijës?
Patjetër që po. Në programin e saj janë mrgitur objektiva për strukturimin e sjelljes.
- A kanë kujdestarët/et kohën/energjinë/motivimin/njohuritë&aftësitë për të zbatuar strategjinë ndërhyrjes (nëse ka një të tillë)?
Përsa i takon njohurive dhe aftësive , stafi është trajnuar në mënyrë të vazhdueshme ndaj dhe ndihen kompetent në këtë aspekt. Përsa i takon kohës, bashkëpunimi mes stafit krijon mundësi dhe hapsira që pas manaxhimit të rastit të mund të gjendet dhe koha për hedhjen e detajeve dhe sjelljes në tërësi në formatet e përcaktuara.

- A mund të shohë fëmija model pozitiv të sjelljes së dëshirueshme gjatë gjithë kohës/rregullisht?
Stafi në cdo moment ofron modelin pozitiv të sjelljes përballë fëmijës me pritshmëritë për ta zbehur këtë të fundit e për të nxitur sjelljen e përshtshme tek fëmija
- Deri në ç'shikallë mundet fëmija të parashikojë dhe të kontrollojë ngjarjet menjëherë në mjedisin ku ndodhet?
Sjellja e saj është e qëllimshme, është një reagim që vjen menjëherë sapo i kërkohet angazhim e në këtë aspekt mendoj se A i kontrollon ngjarjet dhe mjedisin ku e zhvillon sjelljes. Gjithashtu një tjetër element interesant dhe domethënës është edhe reagimi i saj ku pasi ka nisur të qajë dhe bërtasë me të madhe, në një moment pushon, studion reagimin e stafit që është present dhe po menjëherë nis sërish të shfaq problemet e sjelljes që ka nisur.
- A është fëmija i kënaqur në mjedisin ku ndodhet? Mos po ndodh ndonjë gjë tjetër shqetësuese/stresuese në jetën e tij/saj?
A duket e kënaqur kur ajo e shfrytëzon kohën, hapsirat dhe personat përreth ashtu sikurse ajo dëshiron. Nëse privohet nga dëshirat dhe i kërkohet të impenjohet aty nisin pikërisht shqetësimet.
- Cilat janë pasojat/implikimet më të mëdha të sjelljes problematike?
Mungesa e bashkëpunimit ul mundësinë për të përfituar prej programit të hartuar për kapacitetet dhe aftësitë që A zotëron.
Sjellja e papaërshtatshme krijon shqetësime tashmë të vazhdueshme për tëp or edhe për fëmijët e tjerë në grup.
Nga ana tjetër manaxhimi i sjelljes së saj kërkon një kohë të konsiderueshme kohë e cila mund të shfrytëzohet për zhvillimin e programit në vazhdim.
Problem më i madh është që sjellja përsëritet sa herë i përsëriten kërkesat për bashkëpunim. Sjellja e saj është një barrier mjet e vështirë për tu kapërcyer nga vetë ajo pasi ky është modeli me të cilin ajo ka funksionuar për shumë kohë vëcanërisht në ambjentin e familjes.
 - Është në të mirën e fëmijës të ndryshojë sjelljen?
Patjetër që po. Bashkëpunimi është përfshirje dhe zbatim i programit ku ky i fundit është ngritur pikërisht përshtatur me kapacitetet e saj me objektiva për progres të mëtejshëm.
 - A fiton ndonjë person/njësi tjetër nga ndryshimi i sjelljes/ ose mosndryshimi i saj.
Fëmijët e tjerë të grupit dhe stafi i cili do mund të zhvillojë programin me më shumë lehtësi.

Aneks VIII

Formati i kohës kur ndodh sjellja

Fëmija A.R.

Muaji/Viti Shtator 2017

Sjellja : _____

_____ _____ _____

Data	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
6:00																														
6:30																														
7:00																														
7:30																														
8:00																														
8:30					X		X																							
9:00																														
9:30					X		X																							
10:00				X	X	X																								
10:30				X		X																								
11:00					X	X	X	X																						
11:30				X																										
12:00								X																						
12:30																														
1:00				X		X																								
1:30																														
2:00																														
2:30						X																								
3:00																														
3:30																														
4:00																														
4:30																														
5:00																														
5:30																														
6:00																														
6:30																														
7:00																														
7:30																														
8:00																														
8:30																														

Aneks IX

Shkalla e Vlerësimit të Motivit

Shkalla e Vlerësimit të Motivit ndihmon që stafi të vlerësojë motivin pse fëmija kryen një sjellje të caktuar.

Emri: _____ Shkalla: _____ Data: _____

Emërtoni dhe përshkruani sjelljen: _____

Pyetjet	Asnjë-herë	Pothuajse asnjëherë	Rrallë	Gjysmën e kohës	Zakonisht	Pothuajse gjithmonë	Gjithmonë
	0	1	2	3	4	5	6
1. Do të ndodhte sjellja në mënyrë të vazhdueshme nëse fëmija lihej vetëm për periudha të gjata kohe?	X						
2. A ndodh sjellja pas një kërkese që e ngarkon fëmijën me detyrë të vështirë?							X
3. Ndodh sjellja si përgjigje ndaj bashkëbisedimit tuaj (stafit) me fëmijë/staf të tjerë në dhomë/zonë?		X					
4. A ndodh sjellja për të marrë një lodër, ushqim, ose një aktivitet ku është thënë që nuk mund ta ketë/nuk mund të marrë pjesë?					X		
5. A do të shfaqej sjellja në mënyrë të përsëritur, në të njëjtën mënyrë, për periudhë të gjatë kohe, nëse fëmija do të ishte vetëm? (psh. përplasja para/mbrapa për 1 orë).	X						
6. A shfaqet sjellja kur fëmija bën ndonjë kërkesë?			X				
7. A shfaqet sjellja kur ju ndaloni së ndjekuri fëmijën?	X						
8. A shfaqet sjellja kur ju i merrni një ushqim, lodër, apo nuk e lejoni të bëjë një aktivitet?				X			

9. Ju duket sikur fëmija kënaqet duke e bërë sjelljen? (Ndjehet, shijon,duket, nuhatet, dhëgjohet si kënaqësi)	X						
10. A duket se fëmija e bën sjelljen për t'ju shqetësuar/mërzitur kur i kërkoni të bëjë atë që i keni kërkuar?						X	
11. A duket se fëmija e bën këtë sjellje për t'u shqetësuar apo mërzitur kur ju nuk i kushtoni vëmendje? (psh. kur jeni duke folur me dikë tjetër)	X						
12. A ndalon sjellja menjëherë pas ii jepni ushqimin, lodrën apo aktivitetin e kërkuar (nga fëmija)?							X
13. Kur ndodh sjellja a duket se fëmija është i qetë dhe i pavetëdijshëm se çfarë ndodh rrotull tij/saj?							X
14. A ndalon sjellja menjëherë (1-5 min) pasi ju ndaloni së punuari/ bëri kërkesa ndaj fëmijës?							X
15. A duket se fëmija bën sjelljen se do që të shpenzoni kohë me të?	X						
16. A ndodh sjellja kur fëmijës i thuhet se nuk të bëjë diçka që do ta bëjë?				X			

Aneks X

Analiza dhe Përmbledhja e Shkallës së Vlerësimit të Motivit

Fëmija : _____ Data: _____

Sjellja problematike: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

Vendi: _____

Niveli	Shqisore	Arratisje	Vëmendje	Sjellje e qëllimshme
Mediana e nivelit:				

Pasi të keni vlerësuar çdo format të Shkallës së Vlerësimit të Motivit, vendosni nivelin (duke filluar nga 1 më i lartë te 4 më i ulët) në kolonën përkatëse të funksionit. Pasi keni hedhur të gjitha nivelet për funksionet e sjelljes, shënoni në rreshtin "Mediana e nivelit" mesataren e të gjitha vlerësimeve që keni vendosur në kolonën e çdo funksioni. Rrethoni funksionin/motivin që rezulton të përmbushë kjo sjellje.

Funksioni (et) më të mundura: _____

Aneks XI

Pyetjet për Funkcionin e Sjelljes

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Emërtimi i problemit dhe përshkrimi: _____

Përdorni shkallën se kur e kryen sjelljen fëmija në situatat e përshkruara.

X	0	1	2	3
Përfshihet	Asnjëherë	Rrallëherë	Disa herë	Shpeshherë

- ___0___ 1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.
- ___3___ 2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.
- ___x___ 3. Përfshihet në sjellje si një formë "vet-stimulimi".
- ___1___ 4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.
- ___1___ 5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.
- ___1___ 6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.
- ___3___ 7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).
- ___x___ 8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.
- ___0___ 9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.
- ___3___ 10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.
- ___1___ 11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.
- ___3___ 12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.
- ___3___ 13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.
- ___1___ 14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.
- ___1___ 15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.

- ___0___ 16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.
- ___1___ 17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.
- ___0___ 18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.
- ___1___ 19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.
- ___0___ 20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.
- ___0___ 21. Duket sikur thotë “hajde më shih” ose “më shih” kur është duke kryer sjelljen.
- ___3___ 22. Duket sikur thotë “më lër rehat” ose “mjaft më kërkove të bëj këtë” kur është duke kryer sjelljen.
- ___x___ 23. Duket sikur kënaqet duke u sjelle në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njerit tjetër në dhomë.
- ___2___ 24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.
- ___1___ 25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.

Aneks XII

Rezultatet për pyetjet e funksionit të sjelljes

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin : _____

Sjellja problematike dhe përshkrimi: _____

Vëmendja

Pikët

1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.	3
6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.	0
11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.	2
16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.	2
21. Duket sikur thotë “hajde më shih” ose “më shih” kur është duke kryer sjelljen.	2
Pikët total	9

Arratisja

2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.	3
7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).	3
12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.	3
17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.	3
22. Duket sikur thotë “më lër rehat” ose “mjaft më kërkove të bëj këtë” kur është duke kryer sjelljen.	3
Pikët total	15

Sjellje jo-sociale

3. Përfshihet në sjellje si një formë “vet-stimulimi”	1
8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.	0
13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.	0
18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.	3
23. Duket sikur kënaqet duke u sjelle në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njeri tjetër në dhomë.	0
Pikët total	4

Fizike

4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.	0
9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.	0
14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.	0
19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.	0
24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.	0
Pikët total	0

Sjellje të qëllimshme

5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.	0
10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.	2
15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.	1
20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.	1
25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.	1
Pikët total	5

Aneks XIII

Formati i Raportimit të Incidenteve

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i ngjarjes:

Objekte të rrezikshme të përfshira:

Masat e marra:

Nevoja shëndetësore të fëmijës:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masave:

1. _____
2. _____

Aneks XIV

Formati i Dokumentimit të Kohës së Veçimit

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i sjelljes:

Koha e fillimit të veçimit:

Koha e përfundimit të veçimit:

Emri i stafit që mbikqyri fëmijën:

Nevoja shëndetësore të fëmijës gjatë veçimit:

Nevoja shëndetësore të fëmijës pas veçimit:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masës së veçimit:

1. _____

2. _____

Rasti Nr. 4

Aneks II

Përmbledhja e modelit të Vlerësimit Funkcional të Sjelljes

Mbledhja e informacionit ndihmon për hartimin e një plani për ndryshimin e sjelljes. Ky informacion duhet të mbledhet nga punonjësit që janë në kontakt me fëmijën, në bashkëpunim me terapistin e sjelljes dhe prindërit/kujdestarët.

Pyetjet e mëposhtme ndihmojnë për të marrë informacionin e nevojshëm që do përdoret për analizën e sjelljes:

- **Cila është sjellja? Vëzhgoni, emërtoni dhe përshkruani sjelljen.**
L ka shfaq probleme të sjelljes në mënyrë të vazhdueshme. Ka shfaqur vështirësi në adaptimin me programin, rutinën dhe grupin e përfituesve të tjerë. Por vihet re se L po i shmang tashmë aktivitetet dhe grupi duke kërkuar kështu vëmëndjen e terapistes cdo ditë e më tepër. Sjellja po përshkallëzohet dhe është prezente sa herë i kërkohet të angazhohet apo të respektojë programin. L nis të bërtasë, largohet nga mabjenti ku ndodhet duke bërë presion se do të largohet, lëshon zëra të fortë, bëhet agresiv në aspektin verbal sidomos por ka sekuenca edhe të agresivitetit fizik.
- **Ku ndodhi sjellja? Përshkruani vendin apo mjedisin ku ndodhi sjellja**
Sjellja ndodhi në klasën ku L dhe pjesa tjetër e grupit zhvillojnë programin përgjate ditës.
- **Kush u përfshi në kohën kur ndodhi sjellja? Shkruani emrat e personave që ishin në mjedis para, gjatë dhe pas shfaqjes së sjelljes.**
Terapistja okupacionale, dhe të rinjtë me AK, pjesë e grupit ku qëndron L cdo ditë
- **Kur ndodhi sjellja? Përcaktoni kohën kur sjellja shfaqet zakonisht.**
Sjellja ndodhi në momentin kur të rinjtë e grupit po diskutonin me njëri tjetrin rreth temës së pushimeve, ku ata shkoojnë zakonisht, cilat janë vendet e preferuar për të pushuar etj

- **Pse ndodhi sjellja? Bëni hipoteza për funksionet ose shkaqet e sjelljes.**
Sjellja mund të ndodhi për neglizhim të angazhimit dhe përfshirjes në program
Sjellja mund të ndodhi sepse nuk i pelqen grupi ku bën pjesë dhe nuk ndihet mirë aty, nuk është pozicionuar akoma sic do dëshironte ai vetë, ndjen se dikush tjetër është i pozicionuar si lideri i grupit
Sjellja mund të ndodhi thjesht dhe vetëm për vemendje pasi teksa del vihet re që qendron në një distancë të caktuar dhe pret që terapistja të shkojë pas e të japë rëndësi këtij veprimi. Madje teksa i kërkohej të kthehej në grup ai hedh me shumë hapa mbrap për të treguar se po largohet dhe se duhet ta ndjekësh pas.
- **Përcaktoni çfarë ndodhi para dhe pas shfaqjes së sjelljes.**
Në fillim L bëri një kërkesë jashtë kontekstit, doli nga klasa dhe u rikthye pas disa minutash diskutimi bindës nga ana e stafit.

Merrni në konsideratë funksione të ndryshme të sjelljes. Studiuesit kanë përcaktuar tre funksione kryesore të sjelljeve sfiduese: 1) për të marrë vëmendje ose gjëra të tjera të dëshiruara (dëshira dhe nevoja); 2) për të shmangur ngjarje ose aktivitete të padëshiruara; 3) si një përgjigje ndaj përjetimit fizik ose ndjesor (dhimbje, mosrehati ose për t'u ndjerë mirë).

- **Sa shpesh ndodh sjellja problematike?**
Sjellja u perserit 4 here përgjatë ditës, në programe të ndryshme.
- **Çfarë ndodh kur fëmijës i mësohet një sjellje zëvendësuese/e re, kur mjedisi ndryshon ose faktorët nxitës largohen?**
L qëndron rezistent në dëshirat e tij. Edhe kur vlerësohen të gjithë faktorët dhe shmangen ato që mund të iniciojnë shqetësimin, L gjen patjetër një mënyrë për të larguar me pretendimin se duhet të kërkojë një person që të shkarkojë kenget e preferuara në USB. L i peshkallezon kërkesat deri aty sa të krijojë pakënaqësi dhe me pas ashtu i merzitur të dalë jashtë në oborr për të mos qenë pjesë e programit. Qëndrimi i tij është shumë rezistent dhe madje nis edhe të bëhet agresiv në aspektin verbal por nuk mungojnë edhe episode ku tenton edhe për agresivitet fizik.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe pasojën/shpërblimin që merr fëmija nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: L.H.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
18/09/2017	Në programin e diskutimi të lirë	Terapistja e grupit	Përgjatë programit iu kërkua të bashkohet në tavolinën me grupin për të qënë pjesë ë diskutimeve	Filloi të acarrohet, duke persëritur fraza pakënaqësie dhe mërzie të tipit’ pse me ju do merrem une, sju pyes fare juve, do iki fare etj.	Sjellja u injorua si fillim por L e përshkallëzoi sjelljen duke u tentuar të largohej nga qendra deri sa mori vëmëndjen e stafit.
18/09/2017	Në kohën e shëtitjes	Terapistja e grupit	Iu kërkua të jetë pjesë e grupit në shëtitjen që organizohet cdo ditë	Refuzoi, nisi të bërtasë, përplis fort këmbët dhe më pas përplas dërën. Stafi u angazhua ta qetësojë	L pasi mori vëmëndjen e terapistes, u bë pjesë e grupit në shëtitje

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Emri i fëmijës: L.H.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
19/09/2017	Në kohën e anagazhimit të krijimtariisë artistike	Terapistja e grupit	Grupi është i angazhuar dhe po bashkëpunon për të finalizuar një punim të përbashkët. L qëndron indiferent dhe reagon menjëherë sapo iu kërkua të japë një mendim sesi i duket krijimi që kanë realizuar.	L u shpreh se nuk i pëlqen aspak, madje asnjë nga shokët nuk i pëlqen dhe se më mirë do iki të dëhgioj muzikë e të rri vetëm. Iu ofrua mundësia që të dëgjojnë pak muzik në sfond dhe ta vazhdojnë sëbashku në grup.	L refuzoi dhe doli nga klasa. Shmangu grupin, shmangu angazhimin.
19/09/2017	Në kohën e programit të komunikimit dhe ndarjes së ideve	Terapistja e grupit	Po diskutohej një temë për miqtë dhe shokët sesa të rëndësishëm janë ata në jetën e secilit nga ne. L filloi të shqetësohej se nuk i pëlqen te çfarë po diskutohej	Nisi ti afrohej derës por këtë e bëri në mënyrë graduale që të vihej re nga terapistja dhe ajo të reagoonte. Sapo iu drejtova tap yes çfarë po bën ai e përshkallëzoi më tej sjelljen duke dalë nga klasa	L e përshkallëzoi sjelljen për të marrë vëmendjen e terapistes.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
20/09/2017	Në momentum e punës së dobishme	Terapistja e grupit	Grupi u përfshi në pastrimin e hapsirës së oborrit dhe lyerjen e pemëve. L ishte present por jo aktiv madje mbante qëndrim indiferent të dukshëm. Duke i stimuluar pjestarët e grupit për punën e mirë i kërkova L të angazhohet konkretisht të zhvendoste një kovë pak më tutje	L nisi të bërtasë duke pretenduar se ata qeshin, ata bëjnë zhurmë dhe se sdo rri të merrem me ata. Me këtë arsyetim u nis në drejtim të poertës duke përmendur se do iki fare sesa të rri me këta.	Grupi vazhdoi aktivitetin. L shkoi tek porta dhe duke qënë se ishte e mbyllur tentoi të hipi lart e ta kapërcejë atë. Në këtë moment asistoi terapistja dhe psikologja sëbashku me punonjesh social për ta bindur të ulet pooshtë dhe kjo zgjati rreth 15 minuta. Pas kësaj L u përfshi në aktivitet por herë pas here i krijoi vetes hapsira për të demonstruar sjellje të tilla.
20/09/2017	Në programin e aktiviteteve creative	Terapistja e grupit	Të rinjtë po realizonin disa punime me baltë dhe secili po angazhohej. L ishte ulur në karriken më të afërt me derën dhe qëndronte i heshtur. Nuk bëhej pjesë e diskutimeve .Në moment dikush i përmendi emrin në diskutim.kjo e acaroi L	Nisi të dalë nga dera duke bërtitur, hodhi syzet optike në tokë dhe tentoi të dalë jashtë duke shprehur se më mirë po iki fare duke e ngritur zërin gjithnjë e më shumë.	U injorua sjellja e tij por ai e përshkallëzoi duke tentuar të dali duke kapërcyer portën gjë që çënon sigurinë e tij dhe normalisht nuk mund ta injorjua deri në këtë pikë. L ia doli sërisht të marrri vëmëndjen.
20/09/2017	Në kohën e ngrënies në mensë	Terapistja e grupit	Pasi hëngri iu kërkua të lajë duart dhe më pas të pijë mjekimin	Filloi të shfaqë sjellje refuzues, të bërtitura, agresivitet verbal. Stafi u angazhua duke arsyetuar se mjekimin duhet ta pijmë me arsyetime të thjeshta për tu kuptuar nga L.	L pas disa minutash rezistence dhe refuzimesh pranoi të pijë mjekimin.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Emri i fëmijës: _____

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përshkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
21/09/2017	Në koën e programit të kreativitetit	Terapistja e grupit	Të rinjtë po punonin për krijim të përbashkët ku secili sugjeronte elemente pasuruese.	L kërkoi të angazhohet duke shkruajtur në fletoren personale duke refuzuar të jetë pjesë e aktivitetit të përbashkët. Duke shprehur : “pse me ju do merrem une, ai u ul si fillim në tavolinë dhe më pas po me këto fjale doli në corrido duke i kërkuar stafit ti shkarkojnë këngët e preferuara në usb për ti dëgjuar gjatë kohës që është në qëndër	Secili nga stafi e orientoi të kthehej në grup e të bashkëpunojë e të ndjekë programin por L nuk pranoi. Ai doli në oborr duke bërtitur me zë të lartë □ do iki fare □ (që të marri vëmendjen e stafit), u kujdesëm ta kemi nën vëzhgim dhe pasi u qetësua i komunikova se duhet të ndjekim programin, ndërsa muzik do dëgjojmë atëherë kur është planifikuar, duke i premtuar se do dëgjojmë edhe këngët e tij të preferuara. U rikthye pas 5 minutash bashkëbisedim.

21/09/2017	Në kohën e shëtitjes dhe aktivitetit fizik	Terapistja e grupit	U nis bashkë me grupin ndërkohë teksa doli në oborr nuk pranoi të bëhej pjesë e grupit.	L ndaloi në oborr "pse do bëj unë ca doni juve, jo nuk vij fare, une do iki te Marcelo" etj. Ndërkohë që rrinte në këmbë lëshonte edhe disa zëra të fortë.	Duke mos i dhënë shumë rëndësi veprimet të tij thjesht po i kujtoja se do shkojmë deri në fund të rrugës dhe do ulemi të pijmë dicka tek lokali. L u nis duke hedhur disa hapa dhe pasta filloi të bëj hapa mbrapsh, duke mbajtur kokën ulur, duke lëshuar zëra gjithashtu. L nuk u bë pjesë e grupit ndërkohë stafi ijtër u kujdes për ta mbikqyrur teksa qëndronte në oborr dhe kishte përmendur se nuk dua të futem brënda pasi po pres shokët të kthehen.
21/09/2017	Në kohën së ngënies së drekës	Terapistja e grupit	Pasi lan duart grupi u drejtua për në mensë. Teksa po uleshin, shoku i cili ulet pranë filloi të qeshë	Kjo i maftoi L për të protestuar duke refuzuar të ulet për të ngrënë dhe duke shprehur " pse atë do duroj unë, sdua të ha fare, as ilacet nuk i pi, etj dhe duke u drejtuar nga dera për të dalë.	Në atë moment iu komunikua se mund ta ndërrojmë vendin e të ulemi diku në një vend më të qetë. U deshën rreth 3 minuta për ta bindur. U ul të hajë në tavolinë tjetër.

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Emri i fëmijës: _____

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përkrahuesi sjelljen)	Pasoja/Shpërblimi (Çfarë ndodhi më pas?)
22/09/2017	Përgjatë programit të komunitetit dhe ndarjes së ideve	Terapistja e grupit	Të gjithë të rinjtë ishin ulur në tavolinën e përbashkët dhe po diskutonin rreth të drejtave të personave me AK. Secili po kontribuonte përmes njohuive personale dhe në një moment terapistja i kërkova mendim edhe L.	L u ngrit, doli nga klasa dhe qëndroi në korridor në këmbë.	Hapa derën ta pyesja se çfarë ka por në ato moment filloi të bërtasi dhe madje filloi të hedhi hapa mbrapsh duke treguar se po largohe. I kërkova të qëtesohej dhe më pas të kthehej në klasë por u kthye pas 15 minutash përpjekje për ta bindur psikologjia.
22/09/2017	Në programin e aktivitetit dhe argëtimit të ditës së premte	Terapistja e grupit	Kishte filluar festa. Të gjithë ishin ulur ndërsa L nuk pranonte. Ai qëndroi afër derës në këmbë. Teksa u ndëz muzika dhe do fillonin të kërcenin, L nisi të ankohej për zërin e lartë (i cily nuk ishte i lartë pasi kemi fëmijë të cilët nuk e tolerojnë dot volumin dhe jemi të kujdesshëm në këtë pikë	Doli menjëherë nga salla e festës duke u ngjitur për në katin e sipërm e duke ushprehur: do iki fare, do dal jashtë, pse me ju do merrem une etj. Njëkohësisht lëshonte zëra të fortë për të tërhequr vëmendjen e stafit.	Duke e vëzhguar në distance e pajtëtar duke rruajtur sigurinë e tij e injorua veprimin e tij. Pas 15 minutash L zbriti sërisht për tek salla e festës dhe qëndronte pas derës sërisht me një qëndrim për të tërhequr vëmendjen e stafit. Stafit duke e injoruar atë çfarë ndodhi thjesht e ftoi të bëhej pjesë e festës. L nuk bë pjesë e argëtimit por u rikthye në program.

Aneks IV

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar

Faktori nxitës	Sjellja	Pasoja/Shpërblimi
Kohëzgjatja e ngjarjes:10 minuta ___ Jepet detyra x_Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë ___ Asnjë aktivitet ___ Koha e zgjimit ___ Pa vëmendje ___ Tjetër: _____	x_ Refuzim (injonon udhëzimet) x_ Agresion verbal (bërtitje) ___ Të qara ___ Ankesa për dhimbje x_ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.) ___ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) X_Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) ___ Tjetër	___ Riudhëzim verbal ___ Injorim ___ Shpërblim ___ Përsëritje e kërkesës ___ Ndërprejje e detyrës ___ Ndalim i sjelljes ___ Sjellja përshkallëzohet ___ Fiton akses në aktivitete x_ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët ___ Tjetër _____
Kohëzgjatja e ngjarjes: 7 minuta ___ Jepet detyra x_ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë ___ Asnjë aktivitet ___ Koha e zgjimit ___ Pa vëmendje ___ Tjetër: _____	x_ Refuzim (injonon udhëzimet) x_ Agresion verbal (bërtitje) ___ Të qara ___ Ankesa për dhimbje ___ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.) ___ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) X_Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) ___ Tjetër:	___ Riudhëzim verbal ___ Injorim ___ Shpërblim ___ Përsëritje e kërkesës ___ Ndërprejje e detyrës ___ Ndalim i sjelljes ___ Sjellja përshkallëzohet ___ Fiton akses në aktivitete x_ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët ___ Tjetër :

Aneks V

Format për Sjelljen Problematike

Emri i Fëmijës: L.H

Data: 04/09/2017

Sjellja Problematike: _____

	Kur? (Koha dhe dita)	Ku? (Vendi-dhoma e mësimit/mjedisi sportive, etj))	Kush? (kush është zakonisht prezent)
Ka shumë gjasa të ndodhë:	Kur L vjen i shqetësuar nga kisha (ku jeton) dhe sidomos kur personi më i afërt për të udhëton për disa ditë. L ndihet keq dhe shfaq më së shumti sjellje jot ë përshtatshme	Nuk mund të specifikohen pasi vihen re episode të sjelljes pothuajse në secilin ambient ku ofrohen shërbime	Terapistja e grupit
Ka pak gjasa të ndodhë:	Në ditët kur edhe kujdestarët vijnë bëjnë takime në qendër rreth problematikave që L shfaq dhe i kërkojnë të sillen në mënyrë të përshtatshme sepse do e shpërblejnë me udhëtime dhe aktivitete/ ose do e privojnë, por kjo zgjat shumë pak kohë	Nuk ka një mabjent të caktuar, pasi më së shumti reagimet lidhen me grupin e shokëve dhe me vëmendjen që kërkon nga terapistja	Terapistja e grupit
Ka ndodhur për herë të parë:	Ditën e parë të frekuentimit por u mendua se i duhet kohë të përshtatet dhe të pozicionohet në grupin e ri	Në ambientin ku grupi zhvillon programet dhe aktivitetet e përbashkëta	Terapistja e grupit

Nëse fëmija përdori fjalët në vend të veprimeve, çfarë mendoni se po përpiquej të thoshte kur kryente sjelljen?

Çfarë u përpoqi të arrinte dhe me çfarë rezultatesh?

Aneks VI

Formati i Vlerësimit të Mjedisit

Ky format përdoret për vlerësimin e mjedisit dhe ndikimin e tij mbi sjelljen e fëmijës dhe duhet përdorur në kombinim me vlerësimin e funksionit të sjelljes dhe informacione të tjera që do të ndihmojnë në zhvillimin e strategjive të ndërhyrjes. Ky format përdoret pasi sjellja është përcaktuar qartë dhe në mënyrë konkrete. Mjedis këtu nënkupton mjedisin ku sjellja ndodh më shpesh.

- Janë plotësuar nevojat bazike të fëmijës (ushqim, krevati, shëndeti, higjena)?
L është një person i pavarur për të marrë vendime për nevojat dhe dëshirat e fëmijës.
- I është siguruar mbikqyrje fëmijës në këtë kohë?
L dhe grupi i të tjerëve janë të mbikqyrtur në çdo moment pasi terapistja e grupit.
- Janë kujdestarët/et në dijeni për nevojat/kushtet ku ndodhet fëmija?
Po. Pas vlerësimit të nevojave të personit, u njohën me informacionin e nevojshëm i cili do të ndihmojë mbarevajtjen e L përgjatë programit.
- Kanë kujdestarët/et marrëdhënie pozitive/mbështetëse me fëmijën?
Duke njohur problematikat dhe rëndësinë e një raporti pozitiv për profesionalin përpiqem të jem mbështetëse.
- Komunikojnë në mënyrë efektive kujdestarët/et me fëmijën?
Si pjesë e stafit të qendrës jam e trajnuar edhe për të marrë komunikim të duhur me përfituesit e shërbimit.
- Kanë kujdestarët/et pritshmëri pozitive realiste për sjelljen e fëmijës?
Përpjekjet e vazhdueshme për manaxhimin e sjelljeve të L, janë pasoje e pritshmërive pozitive që kam dhe pres që në vazhdimësi të kemi përmirësime të ndjeshme të sjelljes.
- A kanë kujdestarët/et kohën/energjinë/motivimin/njohuritë e aftësitë për të zbatuar strategjinë e ndërhyrjes (nëse ka një të tillë)?
Trajnimet e vazhdueshme kanë për qëllim ngritjen e kapaciteteve të stafit për të evidentuar dhe me pas interpretuar në ekip mesazhet që vijnë përmes shfaqjeve të ndryshme të sjelljeve nga ana e përfituesve. Grupet e

perfituesve jane konceptuar te vegjel ne numer dhe kjo krijon mundesine per ta kthyer kohen ne funksion te ofrimit cilesor te sherbimit.

- A mund të shohë fëmija model pozitiv të sjelljes së dëshirueshme gjatë gjithë kohës/rregullisht?
Normalisht ofrimi i nje qasje positive perballe asaj cfare demonstroi personi me AK eshte nje nga parimet e punes cdo dite
- Deri në ç' shkallë mundet fëmija të parashikojë dhe të kontrollojë ngjarjet menjëherë në mjedisin ku ndodhet?
Sjelljet e tij janë të qëllimshme dhe të parashikuara pothuajse në cdo herë që shfaqen.
- A është fëmija i kënaqur në mjedisin ku ndodhet? Mos po ndodh ndonjë gjë tjetër shqetësuese/stresuese në jetën e tij/saj?
L parapëlqen të mos angazhohet dhe i qëndron me shumë rezistencë këtyre dëshirave dhe në këtë aspekt mund të krijoj pakënaqësi nga mabjneti jo në aspektin fizik por në atë funksional dhe qëllimin me të cilin përdoren ambientet e vecanta. Konteksti psiko-social në të cilin ndodhet L sigurisht që ndikon dhe krijon edhe dinamika të tilla që nuk lidhen drejtpërdrejt me shërbimin por që shfaqen këtu në forma të tilla.
- Cilat janë pasojat/implikimet më të mëdha të sjelljes problematike?
L përmes refuzimit të programit për të fituar vëmendjen edhe për të patur pas vetes një person që i dedikohet kërkesave të vazhdueshme të tij, nuk arrin të përfitoj nga programi por njëkohësisht sjelljet e tij të kryera në klase ku present janë edhe pjesëtarët e tjetër të grupit interferon dhe krijon shqetësime edhe për ta. Vëmendja e grupit zhvendoset tek sjellja e L e madje mund të shihet edhe në këndvështrimin tjetër që është një model sjelljeje jo i pershtatshëm
 - Është në të mirën e fëmijës të ndryshojë sjelljen?
Për të gjitha arsyet e mesipërme është shumë e nevojshme që L të përmirësojë sjelljen.
 - A fiton ndonjë person/njësi tjetër nga ndryshimi i sjelljes/ ose mosndryshimi i saj.
Përmirësimi i sjelljes së L ka efekte positive si për të por edhe për gjithë përfituesit dhe terapistët e cila do të jete me shumë e përqendruar në zbatimin e programit të planifikuar+

Aneks VIII

Formati i kohës kur ndodh sjellja

Fëmija L.H.

Muaji/Viti Shtator 2017

Sjellja : _____

_____ _____ _____

Data	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
6:00																															
6:30																															
7:00																															
7:30																															
8:00																															
8:30																															
9:00																															
9:30																															
10:00																															
10:30																		X	X			X									
11:00																		X			X										
11:30																			X												
12:00																				X	X	X									
12:30																				X											
1:00																															
1:30																				X	X										
2:00																															
2:30																															
3:00																															
3:30																															
4:00																															
4:30																															
5:00																															
5:30																															
6:00																															
6:30																															
7:00																															
7:30																															
8:00																															
8:30																															

Aneks IX

Shkalla e Vlerësimit të Motivit

Shkalla e Vlerësimit të Motivit ndihmon që stafi të vlerësojë motivin pse fëmija kryen një sjellje të caktuar.

Emri: _____ Shkalla: _____ Data: _____

Emërtoni dhe përshkruani sjelljen: _____

Pyetjet	Asnjë-herë	Pothuajse asnjëherë	Rrallë	Gjysmën e kohës	Zakonisht	Pothuajse gjithmonë	Gjithmonë
	0	1	2	3	4	5	6
1. Do të ndodhte sjellja në mënyrë të vazhdueshme nëse fëmija lihej vetëm për periudha të gjata kohe?					X		
2. A ndodh sjellja pas një kërkesë që e ngarkon fëmijën me detyrë të vështirë?						X	
3. Ndodh sjellja si përgjigje ndaj bashkëbisedimit tuaj (stafit) me fëmijë/staf të tjerë në dhomë/zonë?			X				
4. A ndodh sjellja për të marrë një lodër, ushqim, ose një aktivitet ku është thënë që nuk mund ta ketë/nuk mund të marrë pjesë?	X						
5. A do të shfaqej sjellja në mënyrë të përsëritur, në të njëjtën mënyrë, për periudhë të gjatë kohe, nëse fëmija do të ishte vetëm? (psh. përplasja para/mbrapa për 1 orë).					X		
6. A shfaqet sjellja kur fëmija bën ndonjë kërkesë?					X		
7. A shfaqet sjellja kur ju ndaloni së ndjekuri fëmijën?					X		
8. A shfaqet sjellja kur ju i merrni një ushqim, lodër, apo nuk e lejoni të bëjë një aktivitet?						X	

9. Ju duket sikur fëmija kënaqet duke e bërë sjelljen? (Ndjehet, shijon,duket, nuhatet, dhëgjohe si kënaqësi)							X
10. A duket se fëmija e bën sjelljen për t'ju shqetësuar/mërzitur kur i kërkoni të bëjë atë që i keni kërkuar?			X				
11. A duket se fëmija e bën këtë sjellje për t'u shqetësuar apo mërzitur kur ju nuk i kushtoni vëmendje? (psh. kur jeni duke folur me dikë tjetër)					X		
12. A ndalon sjellja menjëherë pas ii jepni ushqimin, lodrën apo aktivitetin e kërkuar (nga fëmija)?						X	
13. Kur ndodh sjellja a duket se fëmija është i qetë dhe i pavetëdijshëm se çfarë ndodh rrotull tij/saj?			X				
14. A ndalon sjellja menjëherë (1-5 min) pasi ju ndaloni së punuari/ bëri kërkesa ndaj fëmijës?				X			
15. A duket se fëmija bën sjelljen se do që të shpenzoni kohë me të?						X	
16. A ndodh sjellja kur fëmijës i thuhet se nuk të bëjë diçka që do ta bëjë?							X

Aneks X

Analiza dhe Përmbledhja e Shkallës së Vlerësimit të Motivit

Fëmija : _____ Data: _____

Sjellja problematike: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

Vendi: _____

Niveli	Shqisore	Arratisje	Vëmendje	Sjellje e qëllimshme
Mediana e nivelit:				

Pasi të keni vlerësuar çdo format të Shkallës së Vlerësimit të Motivit, vendosni nivelin (duke filluar nga 1 më i lartë te 4 më i ulët) në kolonën përkatëse të funksionit. Pasi keni hedhur të gjitha nivelet për funksionet e sjelljes, shënoni në rreshtin "Mediana e nivelit" mesataren e të gjitha vlerësimeve që keni vendosur në kolonën e çdo funksioni. Rrethoni funksionin/motivin që rezulton të përmbushë kjo sjellje.

Funksioni (et) më të mundura: _____

Aneks XI

Pyetjet për Funkcionin e Sjelljes

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Emërtimi i problemit dhe përshkrimi: _____

Përdorni shkallën se kur e kryen sjelljen fëmija në situatat e përshkruara.

X	0	1	2	3
Përfshihet	Asnjëherë	Rrallëherë	Disa herë	Shpeshherë

- ___3___ 1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.
- ___3___ 2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.
- ___2___ 3. Përfshihet në sjellje si një formë "vet-stimulimi".
- ___x___ 4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.
- ___2___ 5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.
- ___x___ 6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.
- ___3___ 7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).
- ___x___ 8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.
- ___x___ 9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.
- ___3___ 10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.
- ___3___ 11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.
- ___3___ 12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.
- ___1___ 13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.
- ___x___ 14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.
- ___1___ 15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.

- 3__ 16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.
- 3__ 17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.
- 3__ 18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.
- x__ 19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.
- x__ 20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.
- 3__ 21. Duket sikur thotë “hajde më shih” ose “më shih” kur është duke kryer sjelljen.
- x__ 22. Duket sikur thotë “më lër rehat” ose “mjaft më kërkove të bëj këtë” kur është duke kryer sjelljen.
- x__ 23. Duket sikur kënaqet duke u sjelle në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njerit tjetër në dhomë.
- 2__ 24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.
- 2__ 25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.

Aneks XII

Rezultatet për pyetjet e funksionit të sjelljes

Emri i fëmijës: L.H

Data: 22/09/2017

Emri i stafit që plotëson formatin : terapistja e grupit

Sjellja problematike dhe përshkrimi: _____

Vëmendja	Pikët
1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.	3
6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.	1
11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.	3
16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.	3
21. Duket sikur thotë “hajde më shih” ose “më shih” kur është duke kryer sjelljen.	3
Pikët total	13

Arratisja

2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.	3
7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).	3
12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.	3
17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.	3
22. Duket sikur thotë “më lër rehat” ose “mjaft më kërkove të bëj këtë” kur është duke kryer sjelljen.	2
Pikët total	14

Sjellje jo-sociale

3. Përfshihet në sjellje si një formë “vet-stimulimi”	2
8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.	0
13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.	1
18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.	3
23. Duket sikur kënaqet duke u sjelle në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njeri tjetër në dhomë.	0
Pikët total	6

Fizike

4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.	0
9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.	0
14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.	0
19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.	0
24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.	0
Pikët total	0

Sjellje të qëllimshme

5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.	3
10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.	3
15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.	1
20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.	1
25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.	2
Pikët total	10

Aneks XIII

Formati i Raportimit të Incidenteve

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i ngjarjes:

Objekte të rrezikshme të përfshira:

Masat e marra:

Nevoja shëndetësore të fëmijës:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masave:

1. _____
2. _____

Aneks XIV

Formati i Dokumentimit të Kohës së Veçimit

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i sjelljes:

Koha e fillimit të veçimit:

Koha e përfundimit të veçimit:

Emri i stafit që mbikqyri fëmijën:

Nevoja shëndetësore të fëmijës gjatë veçimit:

Nevoja shëndetësore të fëmijës pas veçimit:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masës së veçimit:

1. _____

2. _____

Rasti Nr. 5

Aneks II

Përmbledhja e modelit të Vlerësimit Funkcional të Sjelljes

Mbledhja e informacionit ndihmon për hartimin e një plani për ndryshimin e sjelljes. Ky informacion duhet të mblidhet nga punonjësit që janë në kontakt me fëmijën, në bashkëpunim me terapistin e sjelljes dhe prindërit/kujdestarët.

Pyetjet e mëposhtme ndihmojnë për të marrë informacionin e nevojshëm që do përdoret për analizën e sjelljes:

- Cila është sjellja? Vëzhgoni, emërtoni dhe përshkruani sjelljen.
L ka shpërthime aggressive dhe kriza të fuqishme që zgjasin dhe janë tepër të ëvshtira për tu manaxhuar nga stafi. Shpesh herë janë të paparashikuar dhe ndodhin shpejt në kohë duke mos u krijuar edhe mundësia për parandalim. theksoj se agresiviteti ndaj grupit, stafit dhe objekteve është në nivele të larta dhe shpesh herë përbën rrezik për secilin. L kontraktohet, përsërit disa fraza në mënyrë të vazhdueshme “dua vetë”, “dua babin”, tensionohet, skuqet në fytryrë, egëron shikimin dhe ka tendencë të hedhi dhe shkatërroj objektet që ka përpara përtfshi edhe agresivitet ndaj stafit.
- Ku ndodhi sjellja? Përshkruani vendin apo mjedisin ku ndodhi sjellja.
Sjellja ndodh në klasë kryesisht por është e paparashikueshme pasi mund të ndodhi në cdo ambient tjetër.
- Kush u përfshi në kohën kur ndodhi sjellja? Shkruani emrat e personave që ishin në mjedis para, gjatë dhe pas shfaqjes së sjelljes.
Në momentin e parë u përfshi terapisti i grupit por duke qënë se sjellja ishte tepër e veshtirë për tu manaxhuar, asiston edhe stafi tjetër për të ofruar ndihmë.
- Kur ndodhi sjellja? Përcaktoni kohën kur sjellja shfaqet zakonisht.
Sjellja ndodhi në orën 10 e 30. Sjellje të ngjashme ndodhin shpesh sin ë pjesën e parë të ditës ashtu edhe në pjesën e dytë, pas drekës

- Pse ndodhi sjellja? Bëni hipoteza për funksionet ose shkaqet e sjelljes.
L është shumë i ngrakuar emocionalisht (per shkak edhe të situatës delicate mes tij dhe familjes) dhe provokon situatë të tilla të cilat e ndihmojnë të shprehi gjithë emocionet dhe energjite e akumuluar.
Shpesh sjellja ndodh edhe për të shmangur angazhimin
Nuk përjashtohet edhe mundësia për të ftuar vëmnëdjen e munguar edhe pse sitat më pas i del jashtë kontrollit
- Përcaktoni çfarë ndodhi para dhe pas shfaqjes së sjelljes.
Para sjelljes L po anagazhohej me pak nxitje verbale. Gjithashtu nisi të krijojë disa situata provokuese dhe luhate emocionale.
Pas sjelljes dhe manaxhimit të saj nga ana e stafit L u qetësua dhe vazhdoi programin e rradhës.
- Merrni në konsideratë funksione të ndryshme të sjelljes. Studiuesit kanë përcaktuar tre funksione kryesore të sjelljeve sfiduese: 1) për të marrë vëmendje ose gjëra të tjera të dëshiruara (dëshira dhe nevoja); 2) për të shmangur ngjarje ose aktivitete të padëshiruara; 3) si një përgjigje ndaj përjetimit fizik ose ndjesor (dhimbje, mosrehati ose për t'u ndjerë mirë).
- Sa shpesh ndodh sjellja problematike?
Sjellja ditet e fundit është bere mjaft e shpeshte por edhe e veshtirë për tu manaxhuar. L është tepër agresiv deri në pikën ku stafi nuk mundet më ta manaxhojë edhe kur ndodhet më tepër se një staf.
- Çfarë ndodh kur fëmijës i mësohet një sjellje zëvendësuese/e re, kur mjedisi ndryshon ose faktorët nxitës largohen?
Ne situatën ku ai ndodhet është shumë e vështirë ti ofrosh

Aneks III

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike ndihmon në përcaktimin e faktorëve nxitës dhe faktorëve shpërblyerës nga një sjellje që mund ta përforcojë ose ta mbajë sjelljen problematike.

Emri i fëmijës: L.H.

Data	Koha	Stafi	Faktori Nxitës (Çfarë ndodhi më parë?)	Sjellja (Përkruani sjelljen)	Pasoja/Shpërblyerës (Çfarë ndodhi më pas?)
04/09/2017	Program i higjenes personale	Terapisti i grupit	Grupi ishte në tualet duke larë duart/dhëmbët. L dukej mjaft i përgjumur dhe aspak aktiv.	Në një moment nisi të përsëriste me të shpejtë "dua vetë" dhe më pas nisi të bërtasë dhe të hedhi sendet tutje edhe te gjuaje në drejtim të shokëve.	U shoqerua për në palestër ku bëri disa ushtrime që kërkojnë forcë dhe energji derisa u qetësua dhe më pas u rikthye në grup.
05/09/2017	Përgjatë shetitjes me shokët e grupit	Terapisti i grupit	L bashkë me grupin po luanin në një qendër sportive L filloi të verbalizojë kërkesat e tij të vazhdueshme ndërkohë që stafi i injoroi ato në mënyrë të kujdesshme.	Pas kësaj L nisi të kërkoj vëmendje përmes agresionit ndaj stafit dhe hedhje të objekteve	U manaxhua sjellja duke e neutralizuar Pas disa minutash u qetësua dhe u rikthye në aktivitet.

06/09/2017	Përgjatë kohës së pushimit teksa bëhet tranzicioni i programeve	Terapisti i grupit	Iu komunikua koha e pushimit për 5 minuta	L ngrihet nga tavolina dhe duke përmendur "dua vetë", hoqi këpuçët dhe nisi të gjuajë terapistin. Duke vrapuar nëpër klasë L filloi të përplasi karriket dhe tavolinat duke i hedhur e duke i shlyre fort, njëkohësisht duke bërtitur me zë të lartë.	L u zhvendos në ambientin e palestrës derisa u qetësua duke iu ofruar një tjetër aktivitet për të zhvendosur kështu edhe vëmendjen nga sjellja aggressive në një sjellje tjetër positive. U rikthye në aktivitetet
07/09/2017	Përgjatë programit të komunikimit në grup	Terapisti i grupit	Terapisti i adreson disa pyetje L për gjeneralitetet dhe rutinën e tij. Ndërkohë terapisti zhvendosi vëmendjen tek një tjetër përfutues i cili u ngrit nga tavolina individuale.	L menjëherë u ngrit dhe tentoi të hipi mbi tavolinë. Nuk mundi por filloi të bërtasë fort, hodhi tavolinën dhe nisi të godas terapistin teksa u përpoq ta neutralizonte.	Situata ishte teper e vështirë dhe pothuajse e pamundur të zhvendosej L në një ambient tjetër. Me ndihmën edhe të pjesës tjetër të stafit u bë i mundur zhvendosja e pjesës tjetër të grupit ndërkohë u nevojitën rreth 15 minuta për tu qetësuar.
08/09/2017	Në programin e aktivitetit fizik në palestër	Terapisti i grupit	Janë të lirë në aktivitet të zgjedhin sesi duan të argëtohen me instrumentat që gjenden aty.	L nisi të vrapojë rreth ambientit, bën stereotipi me duart, dhe menjëherë nisi të bërtasi me të madhe duke i afruar përfutuesve të tjerë duke i provokuar me sjellje aggressive. Nuk e finalizon por provokon reagime dhe me pas qesh. Pas kësaj mori objekte si topa etj dhe nis të gjuaj në drejtim të terapistit dhe të përfutuesve	Për të shmangur agravimin e situatës, terapisti ndërhyu duke qetësuar L përmes komunikimit të kujdesshëm por edhe duke e zhvendosur vëmendjen e tij në një aktivitet tjetër. Si fillim iu kërkua të shkoj në tualet për tu freskuar dhe menjëherë u orientua të shkojë te bicikleta ku do pedaloje me shpejtesi (bicikleta është statike)

Aneks IV

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar

Faktori nxitës	Sjellja	Pasoja/Shpërblimi
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 5 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☐ Pa vëmendje</p> <p>☒ Tjetër: pasiv dhe i përgjumur</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☐ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☐ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (i kja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër:</p>	<p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☒ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitetet</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët</p> <p>☐ Tjetër _____</p>
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 7 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☒ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër:</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☐ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☐ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (i kja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër:</p>	<p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☒ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitetet</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët</p> <p>☐ Tjetër _____</p>

<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 10 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☒ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☒ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☒ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër _____</p>	<p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërrpreje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☒ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitete</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët</p> <p>☐ Tjetër _____</p>
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 15 minuta</p> <p>☒ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☐ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☐ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☐ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☒ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☒ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër _____</p>	<p>Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☒ Ndërrpreje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☐ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitete</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët</p> <p>☐ Tjetër _____</p>

Aneks IV

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar dt 05/09/2017

Faktori nxitës	Sjellja	Pasoja/Shpërblimi
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 15 minuta</p> <p>___ Jepet detyra</p> <p>___ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>___ Asnjë aktivitet</p> <p>___ Koha e zgjimit</p> <p>___ x_ Pa vëmendje</p> <p>___ Tjetër: _____</p>	<p>___ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>x_ Agression verbal (bërtitje)</p> <p>X_ Të qara</p> <p>___ Ankesa për dhimbje</p> <p>X_ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.)</p> <p>X_ Agression kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>X_ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>___ Tjetër: _____</p>	<p>___ Riudhëzim verbal</p> <p>___ Injorim</p> <p>___ Shpërblim</p> <p>___ Përsëritje e kërkesës</p> <p>___ Ndërprerje e detyrës</p> <p>___ Ndalim i sjelljes</p> <p>x_ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>___ Fiton akses në aktivitete</p> <p>___ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>___ Tjetër: _____</p>
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 7 minuta</p> <p>___ Jepet detyra</p> <p>___ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>___ Asnjë aktivitet</p> <p>___ Koha e zgjimit</p> <p>___ Pa vëmendje</p> <p>___ Tjetër: _____</p>	<p>x_ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>X_ Agression verbal (bërtitje)</p> <p>x_ Të qara</p> <p>___ Ankesa për dhimbje</p> <p>x_ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.)</p> <p>X_ Agression kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>x_ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>___ Tjetër: _____</p>	<p>___ Riudhëzim verbal</p> <p>___ Injorim</p> <p>___ Shpërblim</p> <p>___ Përsëritje e kërkesës</p> <p>___ Ndërprerje e detyrës</p> <p>___ Ndalim i sjelljes</p> <p>x_ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>___ Fiton akses në aktivitete</p> <p>___ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>___ Tjetër: _____</p>

<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 12 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☒ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☐ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☒ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☒ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☒ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☒ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitete</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>
--	--	---

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar dt 06/09/2017

<p>Faktori nxitës</p> <p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 5 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☐ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: L nis bën kërkesa në mënyrë të përsëritur</p>	<p>Sjellja</p> <p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☒ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☒ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☒ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>Pasoja/Shpërblimi</p> <p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☐ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitete</p> <p>☒ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>
--	---	--

<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 10 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuësi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☒ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☐ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☐ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☐ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitete</p> <p>☒ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>
<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 7 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☒ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☐ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☒ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☒ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☐ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☒ Fiton akses në aktivitete</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>

Aneks IV

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar dt 07/09/2017

Faktori nxitës	Sjellja	Pasoja/Shpërblimi
Kohëzgjatja e ngjarjes: 12minuta ___Jepet detyra ___ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë ___ Asnjë aktivitet ___ Koha e zgjimit ___ Pa vëmendje x___ Tjetër: nis të bëj kërkesa për ëmbëlsira	___Refuzim (injoron udhëzimet) x___ Agresion verbal (bërtitje) X___ Të qara ___Ankesa për dhimbje X___ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.) X___ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) X___ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) ___Tjetër:	___ Riudhëzim verbal ___ Injorim ___ Shpërblim ___ Përsëritje e kërkesës ___ Ndërprerje e detyrës x___ Ndalim i sjelljes ___ Sjellja përshkallëzohet ___ Fiton akses në aktivitete ___ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët ___Tjetër:
Kohëzgjatja e ngjarjes: 15 minuta ___Jepet detyra x___ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë ___ Asnjë aktivitet ___ Koha e zgjimit ___ Pa vëmendje ___ Tjetër:	x___ Refuzim (injoron udhëzimet) X___ Agresion verbal (bërtitje) Të qara ___Ankesa për dhimbje x___ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.) X___ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) x___ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) ___Tjetër:	___ Riudhëzim verbal ___ Injorim ___ Shpërblim ___ Përsëritje e kërkesës x___ Ndërprerje e detyrës ___ Ndalim i sjelljes ___ Sjellja përshkallëzohet ___ Fiton akses në aktivitete x___ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët ___Tjetër:

<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 10 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☒ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☐ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☒ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☒ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e dverve, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër _____</p>	<p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprejje e detyrës</p> <p>☐ Ndalim i sjelljes</p> <p>☒ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitete</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>☐ Tjetër _____</p>
--	---	---

Aneks IV

Metoda ABC për analizën e sjelljes problematike –Modeli i shkurtuar dt 08/09/2017

Faktori nxitës	Sjellja	Pasoja/Shpërblimi
Kohëzgjatja e ngjarjes: 5 minuta ___Jepet detyra ___X_ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë ___ Asnjë aktivitet ___ Koha e zgjimit ___ Pa vëmendje ___ Tjetër:	___X_ Refuzim (injonon udhëzimet) x_ Agresion verbal (bërtitje) X_ Të qara ___Ankesa për dhimbje X_ Shkatërrim i pronës (prishta e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.) X_ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) X_ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) ___Tjetër:	___ Riudhëzim verbal ___ Injorim ___ Shpërblim ___Përsëritje e kërkesës X_ Ndërprerje e detyrës ___Ndalim i sjelljes ___Sjellja përshkallëzohet ___ Fiton akses në aktivitete ___ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët ___Tjetër:
Kohëzgjatja e ngjarjes: 10 minuta ___Jepet detyra ___Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë ___ Asnjë aktivitet ___ Koha e zgjimit ___ Pa vëmendje ___ Tjetër: kërkesa për ëmbëlsira	___Refuzim (injonon udhëzimet) X_ Agresion verbal (bërtitje) ___Të qara ___Ankesa për dhimbje X_ Shkatërrim i pronës (prishta e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.) X_ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.) ___Arratisje (ikja nga dhoma, etj.) ___Tjetër:	___ Riudhëzim verbal ___ Injorim ___ Shpërblim ___Përsëritje e kërkesës ___Ndërprerje e detyrës ___Ndalim i sjelljes ___Sjellja përshkallëzohet ___ Fiton akses në aktivitete x_ Vëmendje e fituar nga stafi/ të tjerët ___Tjetër:

<p>Kohëzgjatja e ngjarjes: 7 minuta</p> <p>☐ Jepet detyra</p> <p>☐ Drejtuesi kërkon të bëhet një detyrë</p> <p>☐ Asnjë aktivitet</p> <p>☐ Koha e zgjimit</p> <p>☒ Pa vëmendje</p> <p>☐ Tjetër: _____</p>	<p>☐ Refuzim (injonon udhëzimet)</p> <p>☒ Agresion verbal (bërtitje)</p> <p>☒ Të qara</p> <p>☐ Ankesa për dhimbje</p> <p>☒ Shkatërrim i pronës (prishja e sendeve, hedhja e gjërave, përplasja e detyrës, etj.)</p> <p>☒ Agresion kundër të tjerëve (shtyrje, goditje me sende, goditje me grushta, shqelma, etj.)</p> <p>☐ Arratisje (ikja nga dhoma, etj.)</p> <p>☐ Tjetër _____</p>	<p>☐ Riudhëzim verbal</p> <p>☐ Injorim</p> <p>☐ Shpërblim</p> <p>☐ Përsëritje e kërkesës</p> <p>☐ Ndërprerje e detyrës</p> <p>☐ Ndalam i sjelljes</p> <p>☒ Sjellja përshkallëzohet</p> <p>☐ Fiton akses në aktivitete</p> <p>☐ Vëmendje e fituar nga stafi/të tjerët</p> <p>☐ Tjetër _____</p>
---	--	---

Aneks V

Format për Sjelljen Problematike

Emri i Fëmijës: L.A

Data: 08/09/2017

Sjellja Problematike: Kriza emocionale dhe shpërthime aggressive të fuqishme ndaj stafit, përfituesve dhe ambientit.

	Kur? (Koha dhe dita)	Ku? (Vendi-dhoma e mësimit/mjedisi sportive, etj))	Kush? (kush është zakonisht prezent)
Ka shumë gjasa të ndodhë:	Cdo ditë dhe dhe pa një kohë specifike.	Vecanërisht në ambientin ku punohet në grup por nuk përjashtohen edhe ambientet e argëtimit, në autobus gjatë transportit.	Terapisti dhe shokët e grupit.
Ka pak gjasa të ndodhë:	Kur është duke ngrënë mëngjesin ose drekën.	Lidhet me vendin ku po ushqehet.	Terapisti Shokët e grupit Përfitues të tjerë të shërbimit që po konsumojnë vaktin.
Ka ndodhur për herë të parë:	----	----	---

Nëse fëmija përdori fjalët në vend të veprimeve, çfarë mendoni se po përpiquej të thoshte kur kryente sjelljen?

L përdor fjalë për të shprehur dëshirat për ushqime të ndryshme , mungesën e prindërve dhe përdor gjithashtu fraza me konotacion agresiviteti të lartë (dhe në këto moment qesh) që shoqërojnë edhe veprimet aggressive.

Çfarë u përpoq të arrinte dhe me çfarë rezultatesh?

Përmes fjalëve ai synon të arrijë qëllimin megjithatë me ndërhyrjen e stafit situata qetësohet dhe L i rikthehet sërish programit. Por vlen të theksohet se ai është rezistent dhe në një moment të afërt i rikthehet sërish kërkesave të tij duke demonstruar sjellje të papërshtatshme.

Aneks VI

Formati i Vlerësimit të Mjedisit

Ky format përdoret për vlerësimin e mejdisit dhe ndikimin e tij mbi sjelljen e fëmijës dhe duhet përdorur në kombinim më vlerësimin efunksionit të sjelljes dhe informacione të tjera që do të ndihmojnë në zhvillimin e strategjive të ndërhyrjes. Ky format përdoret pasi sjellja është përcaktuar qartë dhe në mënyrë konkrete. Mjedisi këtu nënkupton mjedisin ku sjellja ndodh më shpesh.

- Janë plotësuar nevojat bazike të fëmijës (ushqim, krevati, shëndeti, higjena)?
Po rregullisht kujdesemi që nevojat bazike të jenë plotësuar për të shmangur kështu nxitjen e sjelljeve të papërshtatshme
- I është siguruar mbikqyrje fëmijës në këtë kohë?
Po L edhe përfituesit e tjerë të grupit janë gjatë gjithë kohës të mbikqyrur nga terapisti i grupit i cili qëndron zhillon programin dhe aktivitetet e grupit
- Janë kujdestarët/et në dijeni për nevojat/kushtet ku ndodhet fëmija?
Terapistët punojnë për një kohë të gjatë me të njëjtët përfitues ndaj dhe njohin mjaft mirë si nevojat e secilit.
- Kanë kujdestarët/et marrëdhënie pozitive/mbështetëse me fëmijën?
Po.
- Komunikojnë në mënyrë efektive kujdestarët/et me fëmijën?
Sfida është e tillë që kërkon një komunikim specifik me secilin përfitues ndaj edhe stafi mblidhet në mënyrë të vazhdueshme për të përcaktuar komunikimin e përshtatshëm të stafit me secilin.
- Kanë kujdestarët/et pritshmëri pozitive realiste për sjelljen e fëmijës?
Po
- A kanë kujdestarët/et kohën/energjinë/motivimin/njohuritë&aftësitë për të zbatuar strategjinë ndërhyrjes (nëse ka një të tillë)?
Po, falë trajnimeve të vazhdueshme, grupeve të vogla me të cilët punohet dhe programeve të strukturuar.

- A mund të shohë fëmija model pozitiv të sjelljes së dëshirueshme gjatë gjithë kohës/rregullisht?
Pjesën më të madhe të kohës po pasi përfituesit e tjerë të grupit janë më shumë të strukturuar në sjellje dhe nga ana tjetër cdo sjelljeje të papërshtatshme i përgjigjemi me një model sjelljeje positive të demonstruar ose të sugjeruar nga ana e stafit
- Deri në ç'shikullë mundet fëmija të parashikojë dhe të kontrollojë ngjarjet menjëherë në mjedisin ku ndodhet?
Përfituesit kanë një rutinë të përcaktuar në bazë të programit dhe janë të informuar për atë çfarë vjen në vazhdim. Rasti i L është i tillë që pikërisht duke njohur mundësitë shfrytëzon edhe hapsirat ose momentet për të zhvilluar një sjellje të caktuar.
- A është fëmija i kënaqur në mjedisin ku ndodhet? Mos po ndodh ndonjë gjë tjetër shqetësuese/stresuese në jetën e tij/saj?
Deri në këto momente nuk kemi konstatuar një gjë të tillë. L vjen me dëshirë në qëndër, pa refuzime apo sjellje të cilat e nënkuptojnë këtë në mmentin kur niset në mëngjes. Nga komunikimi që kemi me kujdestaren e tij rezulton se ai ngrihet dhe përgatitet me dëshirë për të ardhur në qëndër.
- Cilat janë pasojat/implikimet më të mëdha të sjelljes problematike?
Lëndimi i stafit dhe shokëve të grupit.
Agravimi i situatës së tij sigurisht është edhe një këmbanë për gjendjen e tij emocionale dhe kjo po merret në konsideratë përmes diskutimeve të ekipit të specialistëve por edhe të prindërve.
Dëmtimi i materialeve të punës si tavolina dhe karrike të dala jashtë funksionit nga përplasjet, material didaktike të dëmtuara etj
 - Është në të mirën e fëmijës të ndryshojë sjelljen?
Sigurisht që po pasi duket se edhe ai vetë e vuan sjelljen që shfaq . Ai e shoqëron me të qara, premton se sdo e bëj më, tregon përmes fjalëve se do silltet mirë etj.
 - A fiton ndonjë person/njësi tjetër nga ndryshimi i sjelljes/ ose mosndryshimi i saj.
Të gjithë duke përfshirë përfituesit por edhe stafi i cili në këto kushte eka të vështirë të zhvillojë programin sikurse duhet.

Aneks VII

Formati i Kohëzgjatjes së Sjelljes

Fëmija: L. A

Muaji/Viti: Shtator 2017

Sjellja: Kriza emocionale dhe shpërthime aggressive ndaj stafit, përfituesve dhe ambjentit

Përshkrimi i sjelljes: _____

KOHËZGJATJA min.	25																																					
	24																																					
	23																																					
	22																																					
	21																																					
	20																																					
	19																																					
	18																																					
	17																																					
	16																																					
	15				X	X		X																														
	14																																					
	13																																					
	12					X		X																														
	11																																					
	10				X		X	X	X																													
	9																																					
	8																																					
	7				X	X	X		X																													
	6																																					
	5				X		X		X																													
	4																																					
	3																																					
	2																																					
	1																																					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						

DATA

Aneks VIII

Formati i kohës kur ndodh sjellja

Fëmija L.A

Muaji/Viti Shtator 2017

Sjellja: Kriza emocionale dhe shpërthime aggressive të fuqishme ndaj stafit, përfituesve dhe ambientit.

_____ _____ _____

Data	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
6:00																															
6:30																															
7:00																															
7:30																															
8:00																															
8:30																															
9:00						X																									
9:30				X	X			X																							
10:00								X																							
10:30				X	X	X	X																								
11:00																															
11:30				X				X																							
12:00					X																										
12:30				X				X																							
1:00						X		X																							
1:30																															
2:00				X																											
2:30																															
3:00																															
3:30																															
4:00																															
4:30																															
5:00																															
5:30																															
6:00																															
6:30																															
7:00																															
7:30																															

Aneks IX

Shkalla e Vlerësimit të Motivit

Shkalla e Vlerësimit të Motivit ndihmon që stafi të vlerësojë motivin pse fëmija kryen një sjellje të caktuar.

Emri: L.A Shkalla: _____ Data:08/09/2017

Emërtoni dhe përshkruani sjelljen: Kriza emocionale dhe shpërthime aggressive të fuqishme ndaj stafit, përfituesve dhe ambientit.

Pyetjet	Asnjë-herë	Pothuajse asnjëherë	Rrallë	Gjysmën e kohës	Zakonisht	Pothuajse gjithmonë	Gjithmonë
	0	1	2	3	4	5	6
1. Do të ndodhte sjellja në mënyrë të vazhdueshme nëse fëmija lihej vetëm për periudha të gjata kohe?							X
2. A ndodh sjellja pas një kërkesë që e ngarkon fëmijën me detyrë të vështirë?			X				
3. Ndodh sjellja si përgjigje ndaj bashkëbisedimit tuaj (stafit) me fëmijë/staf të tjerë në dhomë/zonë?	X						
4. A ndodh sjellja për të marrë një lodër, ushqim, ose një aktivitet ku është thënë që nuk mund ta ketë/nuk mund të marrë pjesë?							X
5. A do të shfaqej sjellja në mënyrë të përsëritur, në të njëjtën mënyrë, për periudhë të gjatë kohe, nëse fëmija do të ishte vetëm? (psh. përplasja para/mbrapa për 1 orë).							X
6. A shfaqet sjellja kur fëmija bën ndonjë kërkesë?						X	
7. A shfaqet sjellja kur ju ndaloni së ndjekuri fëmijën?			X				

8. A shfaqet sjellja kur ju i merrni një ushqim, lodër, apo nuk e lejoni të bëjë një aktivitet?					X		
9. Ju duket sikur fëmija kënaqet duke e bërë sjelljen? (Ndjehet, shijon,duket, nuhatet, dhëgjohe si kënaqësi)				X			
10. A duket se fëmija e bën sjelljen për t'ju shqetësuar/mërzitur kur i kërkoni të bëjë atë që i keni kërkuar?				X			
11. A duket se fëmija e bën këtë sjellje për t'u shqetësuar apo mërzitur kur ju nuk i kushtoni vëmendje? (psh. kur jeni duke folur me dikë tjetër)	X						
12. A ndalon sjellja menjëherë pas ii jepni ushqimin, lodrën apo aktivitetin e kërkuar (nga fëmija)?					X		
13. Kur ndodh sjellja a duket se fëmija është i qetë dhe i pavetëdijshëm se çfarë ndodh rrotull tij/saj?		X					
14. A ndalon sjellja menjëherë (1-5 min) pasi ju ndaloni së punuari/ bëri kërkesa ndaj fëmijës?				X			
15. A duket se fëmija bën sjelljen se do që të shpenzoni kohë me të?		X					
16. A ndodh sjellja kur fëmijës i thuhet se nuk të bëjë diçka që do ta bëjë?							X

Aneks X

Analiza dhe Përmbledhja e Shkallës së Vlerësimit të Motivit

Fëmija : _____ Data: _____

Sjellja problematike: Shfaqja e sjelljeve aggressive si një formë për të shfaqur dhimbjet

Vendi: _____

Niveli	Shqisore	Arratisje	Vëmendje	Sjellje e qëllimshme
Mediana e nivelit:				

Pasi të keni vlerësuar çdo format të Shkallës së Vlerësimit të Motivit, vendosni nivelin (duke filluar nga 1 më i lartë te 4 më i ulët) në kolonën përkatëse të funksionit. Pasi keni hedhur të gjitha nivelet për funksionet e sjelljes, shënoni në rreshtin "Mediana e nivelit" mesataren e të gjitha vlerësimeve që keni vendosur në kolonën e çdo funksioni. Rrethoni funksionin/motivin që rezulton të përmbushë kjo sjellje.

Funksioni (et) më të mundura: _____

Aneks XI

Pyetjet për Funktionin e Sjelljes

Emri i fëmijës: L.A

Data: 08/09/2017

Emri i stafit që plotëson formatin: Terapistja e grupit

Emërtimi i problemit dhe përshkrimi: Kriza dhe shpërthime aggressive të fuqishme ndaj stafit, përfituesve dhe ambientit.

Përdorni shkallën se kur e kryen sjelljen fëmija në situatat e përshkruara.

X	0	1	2	3
Përrjashtohet	Asnjëherë	Rrallëherë	Disa herë	Shpeshherë

- ___2___ 1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.
- ___1___ 2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.
- ___3___ 3. Përfshihet në sjellje si një formë "vet-stimulimi".
- ___x___ 4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.
- ___3___ 5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.
- ___x___ 6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.
- ___x___ 7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).
- ___x___ 8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.
- ___x___ 9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.
- ___1___ 10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.
- ___2___ 11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.
- ___1___ 12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.
- ___1___ 13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.
- ___1___ 14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.
- ___1___ 15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.

- ___2___ 16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.
- ___2___ 17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.
- ___1___ 18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.
- ___1___ 19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.
- ___1___ 20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.
- ___2___ 21. Duket sikur thotë “hajde më shih” ose “më shih” kur është duke kryer sjelljen.
- ___3___ 22. Duket sikur thotë “më lër rehat” ose “mjaft më kërkove të bëj këtë” kur është duke kryer sjelljen.
- ___2___ 23. Duket sikur kënaqet duke u sjelle në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njerit tjetër në dhomë.
- ___1___ 24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.
- ___3___ 25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.

Aneks XII

Rezultatet për pyetjet e funksionit të sjelljes

Emri i fëmijës: L.A

Data: 08/09/2017

Emri i stafit që plotëson formatin : Terapistja e grupit

Sjellja problematike dhe përshkrimi: Kriza dhe shpërthime aggressive të fuqishme ndaj stafit, përfituesve dhe ambjentit.

Vëmendja	Pikët
1. E bën sjelljen për të marrë vëmendje.	2
6. Përfshihet në sjellje se do të qortohet.	0
11. Përfshihet në sjellje kur do të tërheqë vëmendjen ndaj vetes.	2
16. Përfshihet në sjellje kur do të marrë reagim nga ju.	2
21. Duket sikur thotë “hajde më shih” ose “më shih” kur është duke kryer sjelljen.	2
Pikët total	8

Arratisja

2. Përfshihet në sjellje që t'i shmanget punës ose situatave ku duhet të mësojë.	0
7. Përfshihet në sjellje kur i kërkohet të bëjë diçka (të vishet, lajë dhëmbët, punojë, etj).	0
12. Përfshihet në sjellje kur nuk do të bëjë diçka.	1
17. Përfshihet në sjellje kur do që të tjerët ta lënë rehat.	2
22. Duket sikur thotë “më lër rehat” ose “mjaft më kërkove të bëj këtë” kur është duke kryer sjelljen.	3
Pikët total	6

Sjellje jo-sociale

3. Përfshihet në sjellje si një formë “vet-stimulimi”	3
8. Përfshihet në sjellje kur mendon se nuk ka njeri në dhomë.	2
13. Përfshihet në sjellje kur nuk ka asgjë tjetër për të bërë.	1
18. Përfshihet në sjellje në mënyrë përsëritëse, duke injoruar mjedisin që e rrethon.	3
23. Duket sikur kënaqet duke u sjellë në atë mënyrë, edhe kur nuk ka njeri tjetër në dhomë.	2
Pikët total	10

Fizike

4. Përfshihet në sjellje se ka dhimbje.	0
9. Përfshihet në sjellje më shumë kur është sëmurë.	0
14. Përfshihet në sjellje kur e shetëson diçka fizikisht.	0
19. Përfshihet në sjellje sepse fizikisht nuk është rehat.	0
24. Duket sikur nëpërmjet sjelljes do të tregojë që nuk ndjehet mirë.	1
Pikët total	1

Sjellje të qëllimshme

5. Përfshihet në sjellje për të fituar ushqim, lodra, pije të preferuara.	3
10. Përfshihet në sjellje kur i merrni diçka.	1
15. Përfshihet në sjellje kur ju/të tjerët kanë diçka që ai/ajo e do.	2
20. Përfshihet në sjellje kur një fëmijë tjetër ka atë që ai/ajo do.	2
25. Duket sikur thotë “ma jep atë (lodër, ushqim, pije, etj) kur përfshihet në sjellje.	3
Pikët total	11

Aneks XIII

Formati i Raportimit të Incidenteve

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i ngjarjes:

Objekte të rrezikshme të përfshira:

Masat e marra:

Nevoja shëndetësore të fëmijës:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masave:

1. _____
2. _____

Aneks XIV

Formati i Dokumentimit të Kohës së Veçimit

Emri i fëmijës: _____ Data: _____

Emri i stafit që plotëson formatin: _____

Sjellja e rrezikshme: _____

Përshkrimi i sjelljes:

Koha e fillimit të veçimit:

Koha e përfundimit të veçimit:

Emri i stafit që mbikqyri fëmijën:

Nevoja shëndetësore të fëmijës gjatë veçimit:

Nevoja shëndetësore të fëmijës pas veçimit:

Ndihmë shëndetësore e marrë (nëse ka pasur nevojë):

Punonjësit prezentë në marrjen e masës së veçimit:

1. _____

2. _____